EHITUS

Bürokraatiamasin vajutab pealinnas arendustele pidurit

Ehituslubade väljastamine Taavi Aasa juhitavas Tallinna linnavalitsuses toppab ning see paneb ettevõtjad ja uute korterite ostjad keerulisse olukorda. ▶ 4–5

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 12. aprill 2017 nr 71 (5669) **3 eurot**

UUS NIMI.
SAMAD INIMESED

Statoili jaamad saavad uue nime Circle K

VAATA LÄHEMALT
www.circlek.ee

CIRCLE K

Äriklass on privileeg

Kuutasu 72€

Hinnale lisandub käibemaks. Pakkumine kehtib ainult
ärikliendile ja sisaldab ühe kuutasu sees arvutit koos tugiteenusega 3 aastaks.
Vaata lähemalt valgeklaar.ee

ValgeKlaar
Premium Service Provider
| Tartu mnt. 50a, Tallinn

PETTUS

Politsei hoiatab valearvete eest

Eelmisel nädalal petsid valearvete saatjad kahelt Eesti firmalt välja üle 20 000 euro. Eriti ettevaatlik tuleb olla firmadel, kel on rahvusvahelisi koostööpartnereid, hoiatab Hannes Kelti Põhja prefektuurist. ▶ 6-7

INTERVJUU

Kiisler: erakond ei saa niimoodi laguneda

Isamaa ja Res Publica aseesimees Siim Kiisler välistab erakonna lagunemise ja usub, et praeguste valikute juures on Eestile kõige parem see, kui IRL on Keskerakonnaga valitsuses. ▶ 8-9

INVESTOR

Aktsia, mis uurimisel järjest ilusamaks läks

"Tegu on igava ja kindla kasvuaktsiaga," võtab investor Toomas kokku argumendid Facebooki aktsia kohta, ja leiab nagu analüütikudki, et seda aktsiat on mõttekas pigem osta kui müüa. ▶ 18-19

PÄEVA TEGIJA ▲

Edu uues ametis, Valdur Laid!

Rahandusministeerium valis maksuameti uueks juhiks pikka aega Eestis ja Soomes suurettevõtteid juhtinud Valdur Laidi. Viimati Soomes Telias töötanud Laid saab esimaksuametnikuks 1. juunil. Äripäev soovib uuel postil edu ja usub, et erasektorist tulnud juht toob riigiametisse kaasa ettekujutuse, kuidas maksuraha kõigepealt ettevõttesse tuleb. Skandinaavias töötamise kogemus võiks aga kaasa aidata sellele, et meilgi tulude avalikustamisega samm edasi astuda.

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 12. aprill 2017
nr 71 (5669) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,0612 ▲	0,9423 ▼	9,5896 ▼	60,4375 ▼	32,22 ▲	-0,241 ▲

EHITUSLOAD

Ärritav paigalmarss

▲ **Kinnisvaraarendaja Metro Capitali partneri Sulo Niguli sõnul ehituslubade toppamine pealinnas üha süveneb ja see tekitab arendajale mõttetut intressi- ja tööjõukulu.** FOTO: RAUL MEE

Tallinnas on ehituslubade väljastamine kuudeks toppama jäänud. Olukord nõrritab ettevõtjaid, kes bürokraatiamasina aegluse tõttu kahju kannatavad. ▶ 4-5

KOHTUASI

Leedo poja protsess lükkub edasi

Järgmisel esmaspäeval Kuressaares algama pidanud kohtumõistmine Saaremaa praamiärimehe Vjatšeslav Leedo poja Martin Leedo ja veel kahe asjaosalise üle seoses toetuste väljapetmisega lükkub edasi ja algab ilmselt alles sügisel.

MARI METS
mari.mets@aripaev.ee
Äripäev

▲ **Martin Leedo mullu Saare maavanema vastuvõtul.** FOTO: VALMAR VOOLAID / MEIE MAA

Martin Leedot kui MTÜ Mullutu Loodushoiu Seltsi juhatuse liiget süüdistatakse soodustuskelmuses, kuna selts taotles Keskkonnainvesteeringute Keskuselt (KIK) pettuse teel veiste ostmiseks toetust. Süüdistuse on saanud nii Leedo kui ka seltsi esindajana tegutsenud Egon Jürisson.

Protsess lükkub edasi, kuna KIK on esitanud ka tsiviilhagi, mille kohta oodatakse ringkonnakohtult otsust, et minna edasi kriminaalasjaga maakonnakohtus.

Süüdistuse kohaselt toimus Mullutu Loodushoiu Seltsi pettus ajavahemikul 23.11.2012–18.11.2013. KIKile esitati tõendeid, nagu oleks projekti raames korraldatud nõuetele vastav riigihange ja MTÜ soetas veiseid ettevõttelt OÜ Ohtja Agro. Süüdistuse sai ka Ohtja Agro juhatuse liige Kristi Väli.

Mullutu Loodushoiu Seltsi teine juhatuse liige on Vjatšeslav Leedo vanem poeg Kristjan Leedo, kuid tema süüdistatavate hulka ei kuulu. Egon Jürisson kuulub koos Martin Leedoga aga ka Muhumaa piima- ja teraviljatootja Põide AG juhatusse ja näiteks Saaremaa Piimatööstuse nõukogusse.

Martin Leedo ja Jürisson osalesid süüdistuse järgi ebaseaduslikult ühe pakkuja pakkumuse dokumentide koostamisel ning tegelikult ei omandanud MTÜ veiseid näiliselt riigihanke võitnud Ohtja Agrolt. Samuti taotles MTÜ toetust karjaaedade rajamiseks ja näitas süüdistuse järgi uue rajatisena seniseid karjaaedu ning projekti raames omandatud karjaaiad jäeti paigaldamata.

Ringkonnaprokurör Kaido Tuulemäe sõnul rikuti riigihanke raames ka hankel osalevate isikute võrdse kohtlemise põhimõtet ning konkurentsi kahjustava huvide konflikti vältimise põhimõtet, kuna tegelikkuses omandati veised ettevõttelt, mille juhatuse liige ja omanik oli ka toetust taotlenud MTÜ juhatuse liige.

Lõviosa jäi kättesaamatuks

KIK otsustas 2013. aasta 1. veebruaril rahastada Mullutu Loodushoiu Seltsi 278 965,08 euro suurust projekti "Mullutu-Loode hoiuala hooldamine". Kirjelduse järgi saldas projekt 23,4kilomeetrise karjaaia rajamist, karja soetamist ning liigirikaste madalsoode ja loopealsete hooldamist. 2013. aasta lõpus tuvastas KIK, et toetuse taotleja on esitanud neile karjaaedade soetamise ja paigaldamise kohta valeandmeid, ka ilmnes veiste kohta ebaselgeid asjaolusid. Nendele tuginedes tühistas KIK 2014. aasta 11. juulil rahastamisotsuse, kirjutas jaanuaris Meie Maa.

Välja jõudis KIK maksta ligi 36 000 eurot, veiste soetamiseks taotletud ligi 207 000 eurot jäi pettuse tuvastamisel välja maksmata. Prokuratuuri taotlusel on kohus kriminaalasja raames arestinud tsiviilhagi tagamiseks kolm Leedole kuuluvat kinnistut ligikaudu 36 000 euro väärtuses.

Teise kohtuotsuse ootel

Sellesama tsiviilhagi tõttu lükkub edasi ka kriminaalasja kohtulik arutelu. KIK esitas kriminaalasjas tsiviilhagi, kuid esimese astme kohus ei võtnud seda menetlusse. KIK vaidlustas otsuse ringkonnakohtus, ning nüüd tuleb oodata selle otsust. Seejärel minnakse kriminaalasjaga edasi, rääkis Lääne ringkonnaprokuratuuri pressiesindaja.

Seetõttu hakkab 17. aprillil algama pidanud kohtuprotsess Leedo, Jürissoni, Väli ja juriidilise isikuna Mullutu seltsi üle ilmselt alles oktoobris. Kohtus süüdimõistmisel näeb karistusseadustik soodustuskelmuse eest ette rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistuse.

KES ON KES
Martin Leedo

Sündinud 04.04.1977 (40).
Osanik ettevõtetes Saare Veisekasvatus (94,34%), Lossikonn (95%) ja Saare Tennisekeskus (14,29%).
Juhatuse liige ettevõtetes Compakt Maadehaldus, Näkfisk, Põide AG, Saare Veisekasvatus ja Lossikonn.
Nõukogu liige Vjatšeslav Leedo firmas Holostovi Kinnisvarahaldus, mis on osa Vjatšeslav Leedo Saaremaa äriimpeeriumist
Oli aastatel 2009–2012 juhatuse liige ka ettevõttes Ohtja Agro, kes süüdistuse järgi näiliselt võitis Mullutu seltsi veiste hanke.
ALLIKAS: WWW.INFOPANK.EE

Äripäeva Infopank www.infopank.ee
Martin Leedo

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

KAWE

MUGAVA LIGIPÄÄSUGA

SUUR LAOPIND, 3,9 €/m²

Võimalik üürida ka väiksemate pindadena.

Kogupind 16 000 m², võimalik üürida ka alates 3000 m².

ÜÜRILE ANDA HEAS KORRAS LAO- VÕI TÖÖSTUSPIND TALLINNA LÄHISTEL TARTU MNT ÄÄRES.

HOONE

- Kiire juurdepääs Tallinnast, hoone asub 5 km kaugusel linna piirist
- Mugavas asukohas Tallinna linna ja ringtee vahel
- Hoones on taskukohaste hindadega maitsvat hommiku- ja lõunasööki pakkuv kohvik
- Parkimine tasuta

ÜÜRIPIND

- Üüritav pind 16 000 m² koosneb järgnevatest osadest, mida on võimalik rentida ka osade kaupa:
  I korrusel 13 591 m² laopinda, 109 m² olmeruume
  II korrusel 1 915 m² laopinda, 385 m² olmeruume
- I korruse vabakõrgus 10 m, ladustamiskõrgus 8 m, laadimisala kõrgus 4,5 m
- II korrus vabakõrgus 3,5 m
- 23 laadimissilda, sh 1 käärtõstuk
- 3 tõstukite laadimisruumi ning täiendavad laadijad laopinnal
- Prügipressi ruum
- 60 tasuta parkimiskohta kinnistul
- Põranda kandevõime 3,5 t / m²
- Elektrivõimsus 800A
- Sprinklersüsteem
- ATS
- Valguskaabel
- LED valgustus
- Kokkuleppel pakkuda laoriiulid ja riietusruumide sisustus

Airi Rosenberg | Müügijuht airi@kawe.ee 52 15 400

toimetaja Aivar Hundimägi
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee
Äripäev
12. aprill 2017

KINNISVARA

Tallinn hoiab ehituslube kinni

Tallinnas on ehitusload kuudeks seisma jäänud. Toppavad projektid nudivad arendajate kasumeid ja on muutnud keeruliseks ka korteriostjate olukorra.

KRISTEL HÄRMA
kristel.harma@aripaev.ee

Äripäev

3–6

kuud kauem kui varem tuleb arendajatel oodata ehitusluba Tallinna linnaplaneerimise ametist.

2015. aasta teises pooles jõustunud uus ehitusseadus tõi Tallinna linnaplaneerimise ametile lisakoormuse, mistõttu viibivad ehitusload tunduvalt kauem kui seaduses lubatud 30 päeva. Selle tulemusena väljastati möödunud aastal ehitusturu üha suuremast elavnemisest hoolimata pea viiendiku võrra vähem ehituslube kui aasta varem. Olukord sundis kinnisvarafirmade liitu pöörduma linnapea kohusetäitja Taavi Aasa poole.

"Mitme projekti puhul oleme loa menetluse käigus saanud linnaplaneerimise ametist kirju, mille sisu on selline, et pikendame menetluse aega, sest töökoormus on liiga suur," kirjeldas kinnisvaraarendaja Bonava juht Timo Riismaa probleemi, millega tuleb turuosalistel Tallinnas silmitsi seista.

Kinni pandud raha

Riismaa sõnul tuleb ehituslube Tallinna linnaplaneerimise ametist oodata 3–6 kuud kauem kui varem. "Praegu on alla 9 kuu alates taotluse sisseandmisest luba saada keeruline," ütles Riismaa.

Tema sõnul võib see panna põntsu korterite ostmisele praeguses turuolukorras, kus uusarendusi müüakse väga palju niiöelda paberi pealt ehk enne ehitusloa saamist ja ehituse algust. "Kui siis luba takerdub, on oht, et inimesed, kes sellises algfaasis endale korteri ostavad või broneerivad, hiljem venimisest kuuldes lihtsalt loobuvad sellest. Ka meie oleme mõne sellise juhtumiga kokku puutunud," rääkis ta.

Kinnisvaraarendaja Metro Capitali partner Sulo Nigul tõdes, et projektide venimise pärast ei ole nende projektid küll otseselt ohtu sattunud, kuid on olnud vähem kasumlikud. "Asjad venivad. Ilmselgelt. Tegemist on ikkagi suurte rahadega, ega ei ole vanaema käest päranduseks neid maatükke saadud," ütles ta ja lisas, et kulutatud on ka projekteerimisele.

Kasumlikkuse vähenemise põhjuseks tõi Nigul selle, et raha on projektis oluliselt kauem kinni ja intressikulu tuleb suurem. "Tõsi on see, et mingil määral on seda kompenseerinud hinnatõus, aga see ei ole lõputu. Nagu me teame, võivad ka hinnad alla minna. Paraku mulle tundub, et asjade venimine linnaplaneerimise ametis on küll lõputu."

Kurja juur on uus ehitusseadus

Tallinna linnaplaneerimise ameti juht Anu Hallik-Jürgenstein ütles, et ehituslubade väljastamise languse taga on 2015. aasta keskel kehtima hakanud ehitusseadustik.

Hallik-Jürgensteini sõnul on uus seadus ühelt poolt olukorda kergendanud, sest enam ei ole vaja näiteks elektrikaablite ja gaasitorustike lahendustele ehituslube.

Teisest küljest andis uus seadustik tema sõnul kohalikule omavalitsusele kohustusi juurde, mis suurendasid oluliselt ameti töömahtu. "Eelnevalt esitati meile ehitusloa dokumentatsioon koos vajalike kooskõlastuste ja arvamustega, mis tähendab, et osa tööd oli juba tehtud. Uue seaduse järgi on kooskõlastuste ja seisukohtade küsimine kohaliku omavalitsuse ülesanne," ütles ta ja lisas, et kogu lisanduv kirjavahetus suurendas nende töömahtu väga suurel määral.

Ta ütles, et praeguseks on nad pannud siiski rohkem inimesi ehituslube menetlema.

Hallik-Jürgenstein lisas, et nüüd peavad nad koguma ehitusprojektile nii riigi, linna, tehnovõrguvaldajate kui ka kinnistu omanike ning naabrite seisukohad. Kui projektile on vaja näiteks 15 asutuse seisukohta ja 14 neist vaatab projekti läbi tähtajaks, kuid kas või üks teeb seda hiljem, jääb tema sõnul selle taha ootama kogu menetlus.

Ta lisas, et märkimisväärne roll tekkinud olukorras on ka riiklikul ehitisregistril, mille arendus on pooleli. Kvaliteetse töövahendi saamiseni läheb tema sõnul tõenäoliselt veel palju aega.

Toimib nagu looduslik valik

Kinnisvaraanalüütiku Tõnu Toompargi sõnul on iroonilisel kombel selles olukorras ka midagi head.

"Ma ei usu, et see jutt arendajatele meeldib, aga see hoiab Tallinna uute korterite pakkumist natuke kontrolli all, et meil ei teki ülepakkumist. Linnavalitsuse kiirus ei peaks ikkagi olema turu nõudluse ja pakkumise reguleerimise mehhanism normaaloludes," sõnas ta siiski.

"Ja mingu siis paar arendajat pankrotti, kes kuskil on midagi üle võlli keeranud oma tegemistes. Eks looduses ka loomad elavad ja surevad ja kõik ei pea haigusele vastu. Ega selles midagi halba pole, aga ikkagi see on vale regulaator," rääkis Toompark. "Selgelt ikkagi üks lüli turu peal ei tööta muu kaadervärgiga samas rütmis, vaid töötab nii, nagu töötab," lisas ta.

Toompargi hinnangul tuleks linnaplaneerimise ametile leida kuskilt lisaressur-

AINULT VEEBIS

Stiilinäide büro-kraatidega suhtlemisest. Kinnisvarafirmade liidu pöördumine Taavi Aasa poole.
www.aripaev.ee

Eelnevalt esitati meile ehitusloa dokumentatsioon koos vajalike kooskõlastuste ja arvamustega, mis tähendab, et osa tööd oli juba tehtud. Uue seaduse kohaselt on kooskõlastuste ja seisukohtade küsimine kohaliku omavalitsuse ülesanne.

Tallinna linnaplaneerimise ameti juht Anu Hallik-Jürgenstein. FOTO: ANDRAS KRALLA

VÕRDLUS

Pidevale kasvule järgnes järsk langus

Väljastatud ehituslubade arv Tallinnas

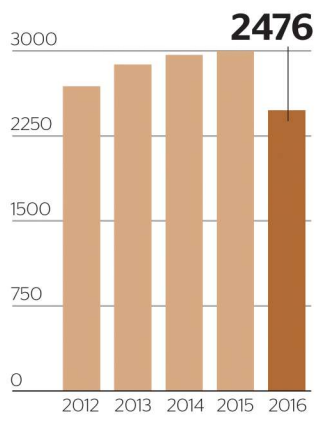

Hoogustunud ehituslubade väljastamine sai Tallinna linnas eelmisel aastal tagasilöögi.

ALLIKAS: TALLINNA LINNAPLANEERIMISE AMET

Mitme projekti puhul oleme saanud linnaplaneerimise ametist kirju, mille sisu on selline, et pikendame menetluse aega, sest töökoormus on liiga suur.

Kinnisvaraarendaja Bonava juht Timo Riismaa. FOTO: ERAKOGU

si, et ei tekiks selliseid pudelikaelu. "Mingi tropp on torus ees ja kui me selle toru korra puhtaks saame, peaks edasi ju korralikult minema. Ehk sinna ei pea ju jätkuvalt mingit suuremat ressurssi sisse panema," leidis ta. "Meil tuli uus planeerimisseadus, uus ehitusseadustik, et asi kiiremaks läheks. Läheb ju järjest hullemaks!"

Toompark välistas võimaluse, et amet võiks uue seadustikuga aja jooksul kohaneda. "Kohaneb... Praegu on sellest seaduse jõustumisest üle pooleteise aasta möödas. Me ei saa siin rääkida mingist kohanemisest. See ei kõla mitte kuidagi mõistlikuna."

Läheb aina hullemaks

Sulo Niguli arvates on seadusandja eesmärgi valesti püstitanud. "Luba peaks tulema 30 päeva jooksul esitamisest. Tegelikkuses on olukord selline, et minu arust ei otsita seda, kuidas seadust täita ja kuidas saaks paremini, vaid leiutatakse igasugu põhjuseid, miks meie ei ole süüdi ja keegi teine on."

Nigul leidis, et lahendus võiks olla see, et linnaameteid ei tuleks täita mitte poliitiliselt, vaid konkursi korras. Nii võiks tema arvates palgata inimesi, kellel oleks soov ja motivatsioon midagi muuta.

Ka Riismaa soovitus oli, et linnaaparaat peaks tõhusamalt värbamise ja inimeste leidmisega tegelema. "Muud lahendused on rohkem sellised asendustegevused. Tuleb ikkagi pärispõhjusele otsa vaadata, ja selleks on tõesti tööjõu nappus," soovitas ta.

Niguli sõnul näeb ta, et ehituslubade toppamine üha süveneb. "See toob palju peavalu, tohutut stressi, mõttetut intressikulu, tööjõukulu. Ühesõnaga pidulik paigalmarss."

Ta lisas, et kui räägitakse tööjõupuudusest, siis miks mõeldakse välja lollusi – bürokraatlike jamade asemel tuleks tegelda mõistlike ja oluliste asjadega.

Nigul ütles, et ehituslubade venimine võib takistada ka pangast laenu saamist, sest pangad vaatavad dokumentide olemasolu. Ta lisas, et nii väheneb koduostjate valikuvõimalus.

Riismaa leidis, et ehituslubade toppamise probleem võib hakata kajastuma ka korterite hindades. "Kuna sisendkulud selle kapitalikulu kasvuga kasvavad, siis kindlasti võib see hakata ka müügihindu tõstma. Oma põhjus-tagajärg-seos on seal kindlasti."

Riismaa lisas, et olukord võib hakata mõjutama lisaks arendajatele ka pea- ja alltöövõtjaid. "Mingid tööd, mis nende käest on tellitud ja kokku lepitud, tuleb ajalises mõttes edasi lükata, mis ilmselt paneb ka nende planeerimistegevuse raskesse seisu."

Teine variant on tema sõnul see, et peatöövõtjad ja arendajad tõmbavad alltöövõtjate graafikud ebanormaalselt lühikeseks.

Manpower®

SINU TULEVIKU LOOMISE **AEG**

Manpower'I kliendiks on Türgi mittekootud kangaste tootmisettevõte Akinal, mis on Türgi üks juhtivaid oma valdkonna eksperte. Akinal avab uue tehase Tallinna külje all.

Kas Sa soovid olla tegev uue tehase käivitaja ja juhi rollis?

TEHASE JUHT

Peamised vastutusalad

- Tehase tootmise, tehnika-, IT-, logistika-, kvaliteedi- ja inimressursi juhtimine.
- Igapäevase tootmistsükli jälgimine, tagamaks planeeritud kogused, kvaliteedi, inventari, seadmete hoolduse ja õigeaegse kaupade transpordi.
- Kulude optimeerimine ja kvaliteedi hoidmine.
- Tootmisprotsessi efektiivsuse tagamine ja selleks vajalike tegevuste presenteerimine.
- Tööohutuse tagamine vastavalt seadusandlusele.
- Ettevõtte esindamine koostöös kolmandate osapooltega.
- Koostöö koordineerimine AKINAL Türgi ja AKINAL Eesti vahel.

Sinu oskused ja kogemused

- Töökogemus juhina, eelistatult tekstiilitööstuse valdkonnas.
- Tehniline kõrgharidus.
- Ärijuhtimise printsiipide tundmine.
- Head suhtlemis- ja läbirääkimisoskused.
- Varasem edukas meeskonna juhtimise kogemus.
- Liidri omadustega, lahendustele orienteeritud.
- Väga hea arvutikasutamisoskus, ERP süsteemide tundmine (eelistatult MD AXAPTA).
- Eesti ja inglise keele oskus (kõnes ja kirjas).

Pakume Sulle väljakutset käivitada ja juhtida uut ning modernset tehast Tallinna lähistel. Sul on võimalus töötada rahvusvahelises ettevõttes, kes on olnud üle 17 aasta oma valdkonna ekspert.

Kui tundsid end ära, siis palun saada ingliskeelne CV ja motivatsioonikiri **kandideeri@manpower.ee hiljemalt 20.04.2017.**

Lisainfo Manpower HR Partnerilt, telefonil 630 6565. Jälgi meid

Whether you're just entering the workforce or have decided on a career change, it's your time to win in the world of work – and Manpower can help. We've been a world leader in employment services for more than 68 years. We work to give you choices that suit your work style and fit your lifestyle. We arm you with everything you need to get a great job – and to succeed. It's time to explore the possibilities with Manpower.

www.manpower.ee

Horizon Pulp & Paper Ltd is one of the top packaging Paper Brands in the world. An Estonian paper company which has reach in 60 countries across the globe. Our product range is all based on 100% virgin long fiber softwood – the raw material, which has brought Nordic sack kraft quality position globally.
More information is available from address www.horizon.ee

HORIZON PULP & PAPER

We are looking for

SALES MANAGER

We are looking for candidate with at least 3 years international experience preferably B2B.

Job requirements:
Management and development of sales in international markets like Europe, Asia, Middle East, Africa and America.
Development of new markets & customers
Handling the full sales process
To evaluate market conditions and trends.

Requirements
Proven experience in sales
Negotiation and sales skills
Managing sales process
Analytical Approach, problem analysis and problem-solving
Product and industry knowledge preferable
Ability to search and secure new customers
Good knowledge of English and Estonian

Company offers
True international Exposure, with opportunity of international traveling
Healthy working Environment, with absolute team work
Opportunity to get exposed to competition in different countries as we are selling in 60 countries

Additional information
Office is in Kehra (Harjumaa), 30 minutes to drive from Tallinn city center.
Transportation from/to Tallinn will be take care by the company.

Kindly send your CV and motivation letter in English info@horizon.ee.
Deadline for applying April, 23.

PRÜGIFIRMA

Tallinlased jäid oma rämpsu sisse

Korteriühistute Liit teatas, et nende poole on pöördunud mitmed Tallinna korteriühistu juhid, kes on väga raskes seisus – kuna riigihankega valitud jäätmevedaja kohustusi täita ei suuda, lõpetatakse jäätmevedu ning ühistul tuleb ise paari päevaga uus vedaja leida.

"Tallinna Jäätmekeskuse lepingupartner süvakogumismahutitest pärinevate jäätmete kogumiseks ja vedamiseks oli Baltic Waste Management. Kahjuks ei ole ettevõte suutnud lepingut korrektselt täita ning see on põhjustanud süvamahutite ületäitumist. Nüüd said ühistujuhid kirja, kus öeldakse, et toimib vabaturg ja leidke ise endale vedaja," kirjeldas korteriühistute liidu juht Urmas Mardi pressiteate vahendusel.

Tema sõnul on lubamatu panna ühistud olukorda, kus neil tuleb üleöö leida uus partner ja sõlmida uued lepingud, et majade ümbrus prügisse ei upuks.

Tundmatu tegija võttis kõik

Mullu sügisel kirjutas Äripäev, et Tallinna prügiveohangetele on kui välk selgest taevast ilmunud jäätmeäris täiesti tundmatu tegija, aasta varem vaid 6000 euro suuruse käibega konsultatsioonifirma Baltic Waste Management (BWM), kes koos poolemiljonilise käibega bussivedaja Tapa Autobussipargiga järjest prügiveohankeid võitis. Konkurentide sõnul on BWMis huvid abilinnapea Arvo Sarapuul ning nende hinnangul oli ettevõtte hankeedu taga Sarapuu kureeritava linnavõimu abi ja suunamine.

Kuu aja eest otsustas riigiprokuratuur alustada nende väidete kontrolli.

ÄRIPÄEV.EE

PETTUSED

Ettevõtjad langevad valearvete lõksu

Eelmisel nädalal langes mitu ettevõtet küberkelmuse ohvriks – valearvetega tekitati kokku kahju üle 20 000 euro. Politsei kardab, et kannatanuid võib juurde tulla.

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee
Äripäev

Pettuse ohvriks langes kaks ettevõtet. Raamatupidajatele saadeti kirjad, milles paluti kiiresti tasuda arve välismaal asuvale partnerile. Arved olid identsed originaalarvetega, vahetatud olid vaid kontonumbrid. Üks ettevõte tasus valearvele 14 000 eurot ja teine 6500 eurot. Ühe juhtumi puhul on politseil kahtlus, et kelmid häkkisid sisse ka töötajate e-postkasti.

Põhja prefektuuri kelmuste ja küberkuritegude teenistuse vanema Hannes Kelti sõnul on tegu teise petukirjalainega sel aastal. Esimesed ohvrid tulid veebruari keskel, kuid pärast avalikkuse teavitamist kuriteod vaibusid. "Võib-olla tegutsesid kurjategijad kogu aeg, kuid inimesed olid tähelepanelikumad ega läinud õnge. Nüüd on asi uuesti pihta hakanud," ütles ta.

Kelti sõnul võib karta, et juhtumeid tuleb juurde, kuna tihtipeale saadakse valesti makstud arvetele jälile alles kuu aega hiljem, kui hakatakse deklaratsioone esitama. "Parem karta kui kahetseda. Kui jätame praegu ettevõtjad hoiatamata, võib juhtuda, et kuu aja pärast on meil kahe juhtumi asemel 20 juhtumit," lisas ta.

„ Võib-olla tegutsesid kurjategijad kogu aeg, kuid inimesed olid tähelepanelikumad ega läinud õnge. Nüüd on asi uuesti pihta hakanud.

Põhja prefektuuri kelmuste ja küberkuritegude teenistuse vanem Hannes Kelti

Riskirühmaks on ettevõtted, kel on rahvusvahelisi koostööpartnereid ja kelle jaoks on välisarvetega arveldamine tavaline.

Tähelepanelikkus on parim relv

Kelmuste uurimine alles käib, kuid Kelti sõnul võib arvata, et kurjategijad on pärit Aafrika mandrilt. Kuna raha liigub üle piiri, on politseil raske sellele jälile jõuda – välismaa pangad ei allu Eesti seadustele ja selleks, et nad seda teeksid, on vaja rakendada rahvusvahelist õigust. See protsess võib aga nii pikale venida, et kurjategija kontole jõudnud raha on ammuilma edasi liigutatud. "Eesti politseile jääb rada üsna kiiresti külmaks," nentis Kelti. "Tagantjärele on väga raske midagi ette võtta ja raha kätte saada."

Seetõttu on parim kaitse petturite eest raamatupidajate tähelepanelikkus. Kelti sõnul tuleb hoolega jälgida, kellelt täpselt arve tuleb, ja kui kontonumber on teistsugune kui tavaliselt, tuleks alati järele uurida, miks see nii on. Kui pettuse kahtlus tekib alles pärast makse tegemist, tuleks pöörduda kohe panga poole, kel on võimalus rahaülekanne paari päeva jooksul peatada. Ka siis, kui ei olda valearvete orki langenud, tuleks Kelti sõnul juhtunust politseile teada anda, kuna igasugune infokild aitab uurimisele kaasa. "Siiski ei maksa alati oodata, et politsei saab alustada kriminaalmenetlust, kuna üksikjuhtumite puhul on menetluse kasutegur väike," ütles Kelt.

Ta lisas, et kui mõni ettevõtte töötaja on saanud kahtlase arve, peaks ettevõtte sees vahetama kõik paroolid ära, kuna üsna tõenäoliselt on postkastidesse sisse häkitud.

Petukirju saadetakse lainetena

Kelti sõnul on selline küberkelmus mujal maailmas laialt levinud kuriteoliik. Eesti ettevõtjaid on see kimbutanud aasta-kaks ja petukirjade saatmine käib lainetena – niipea kui politsei mõnest ohvrist teatab, juhtumid kaovad, ent mõne aja pärast inimeste tähelepanu hajub ja tekivad uued kuriteod.

Eelmisel aastal oli Eestis Kelti sõnul kaks petukirjade lainet. Sel aastal näivad kelmid aktiivsemana, kuna viimati saadeti hunni-

METSATÖÖSTUS

Soome suurfirma rajab 14 mln eurose tehase Pärnusse

Metsä Groupi metsatööstusettevõte Metsä Wood on ostnud Eestis Pärnu linnas 10hektarilise tööstuskrundi ja alustab kohe uue kasevineeritehase ehitustöid, teatas ettevõte pressiteates.

Kasevineeritehase ehitus Pärnus on osa Metsä Woodi 100 miljoni euro suurusest investeerimisprogrammist, mille Metsä Wood avalikustas eelmise aasta juunis. Uue tehasega luuakse Pärnus ligikaudu 200 töökohta. Tehas alustab tootmist järgmise aasta teisel poolel.

"Metsä Wood investeerib kasevineeri tootmisesse üleilmse kasvava nõudluse paremaks rahuldamiseks. Uue tehase asukoht Pärnus tagab väga hea logistikaühenduse meie põhiturgudega. Kasespoon toodetakse Soomes ja töödeldakse vineeriks Pärnu tehases. See on suur investeering meie konkurentsivõime parandamisse. Kasevineeri tootmisvõimsus Pärnu tehases saab olema 50 000 kuupmeetrit aastas," ütles Metsä Woodi tootmis- ja tehnoloogiajuht Jari Tikkanen.

PANE TÄHELE

EAS annab 2 miljonit

EAS toetab Metsä Groupi investeeringut 2 miljoni euroga, mis eraldatakse siis, kui kõik investeerimisprojektis ettenähtud tegevused on ellu viidud.
Suurinvestori meede on loodud selleks, et toetada uute suuremahuliste tootmisinvesteeringute tegemist, sh tehnoloogia soetamist.
Tingimused: investeeringu minimaalne suurus 10 miljonit eurot; toetuse osakaal kuni 10% abikõlblikest kuludest; äriühingu kontserni käive eelmisel majandusaastal oli min 100 miljonit eurot; projekt panustab nutika spetsialiseerumise kasvualadesse; investeering väljaspool Tallinna.

Nordecon hakkab ehitama

Vineeritehase ehitab Nordecon rohkem kui 14 miljoni euroga, hinnale lisandub käibemaks.

"Eestis ei ole viimasel ajal just tihti olnud põhjust rõõmustada uute suurte investeeringute üle tööstusesse. Ma usun, et vineeritehase rajamine Pärnusse on oluline Pärnu linnale ja kogu ümbruskonnale," ütles Nordecon ASi juhatuse liige Avo Ambur.

Äänikoskisse rajatakse uus kasespooni tehas, kus spoon kuivatatakse, pannakse veoautodele ja tuuakse Pärnusse ehitatavasse vineeritehasesse, kuhu pannakse üles tipptehnoloogial kasevineeri töötlemisliin.

Töötajate väljaõppeks käivitub koos soomlastega partnerlus Pärnumaa Kutsehariduskeskuse ja Tallinna Tehnikaülikooli poolt.

Pressiteates seisis, et Metsä Wood on koostöös Pärnu linnavalitsusega jõudnud läbi planeeringu ehitusloani ning Pärnu linn on võtnud kohustuse juurdepääsu tagava tänava väljaehituseks Via Balticani.

Lisaks valmib Niidu tööstusala uus sadeveelahendus, energiavarustuse tagab Fortum.

ÄRIPÄEV.EE

PANE TÄHELE

Kuidas käituda ja ära tunda libaarvet?

Saades partnerilt või kolleegilt arve, mida polnud oodata, tuleks suuliselt üle küsida arve tasumise vajadus. Kui arveid on palju, tuleks suulist kinnitust kahtluse korral küsida. Ära küsi libaarve autentsust e-kirjale vastates, sest siis sa suhtled kelmiga.
Arve saaja peaks ettevaatlikuks tegema, kui palutakse makse kiiret sooritamist.
Kontrolli, kas arve laekus õigelt e-posti aadressilt.
Kontrolli, kas pangakonto, kuhu raha palutakse kanda, on identne selle ettevõtte varasema konto andmetega. Küsi võimalusel suuliselt, miks konto number muutus. Kelmide levinud vastused on: "Vana konto tõrgub, lõime uue." või "Avasime Euroopa või Aasia klientidele uue konto."
Politsei palub, et kõik e-kontod oleksid kaitstud unikaalsete paroolidega.
Kui arve tekitab kahtlusi, palu kolleegil maksenõue üle vaadata.
Olles sellise makse sooritanud, tuleb viivitamatult pöörduda makse tagasikutsumiseks oma panga poole ning teavitada politseid.

Põhja prefektuuri kelmuste ja küberkuritegude teenistuse vanem Hannes Kelti ütles, et Eesti politseil on petukirjade saatjat üldiselt võimatu tabada. FOTO: ANDRES HAABU

kute viisi valearveid veebruaris. Veebruari lõpus kirjutas Äripäev, et Eestist on välja läinud enam kui 100 000eurosed ülekanded, kusjuures tõenäosus, et ohvrid kunagi oma raha uuesti näevad, on õhkõrn.

Üsna tõenäoline on aga see, et petukirjade aadress kuulub mõnele kelmile Aafrikas, enamasti internetikuritegude poolest tuntud Nigeerias või naaberriigis Beninis. Kelm palub sageli raamatupidajal teha ülekande Inglismaal tegutsevale varifirmale, kus tankist võtab raha laekumise järel selle lähima tunni jooksul sularahas välja ning kaob kui vits vette.

Eesti Raamatupidajate Kogu esimees Margus Tammeraja kommenteeris petukirjade lainet Äripäevale veebruaris sõnadega, et libaarvete ohvriks langemine on totaalne lohakus. "Kui keegi sellise pettuse ohvriks langeb, siis see pole mitte niivõrd raamatupidaja kui ettevõtte sisekorra probleem. Kõikides suurtes ettevõtetes, kes saavad välismaiseid arveid, on rangelt reglementeeritud, kes kinnitab arved enne nende maksmist. Raamatupidaja ei tee arvega enne ühtegi liigutust, kui sellel pole teiste vastutajate kinnitust," selgitas ta.

KOHTUASI

Kohtuarstid vaatavad Savisaare läbi

Harju maakohus määras eile Edgar Savisaarele kohtuarstliku komisjonieksperti.

Eksperdid peavad vastama küsimustele, kas Savisaar on parandamatult raskesti haigestunud ning juhul kui see nii on, siis kas ta on võimeline osalema kriminaalmenetluses ja kandma karistust, teatas Harju maakohus pressiteates.

Ekspertiisi viivad tulenevalt seadusest läbi Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi eksperdid, kes peavad kohut teavitama orienteeruvast ekspertiisiakti valmimise ajast esimesel võimalusel.

Riigiprokuratuur on esitanud Keskerakonna eksjuhile Edgar Savisaarele süüdistuse korduvas suures ulatuses altkäemaksuga nõustumises ja selle vastuvõtmises, suures ulatuses toime pandud rahapesus, suures ulatuses ja korduvalt toime pandud omastamises ning suures ulatuses erakonnale keelatud annetuse vastuvõtmises.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Teslast sai USA suurim autotootja

Tesla tõusis turuväärtuselt USA suurimaks autotootjaks. Elektriautode tootja ületas General Motorsi väärtuse, kirjutas Bloomberg. Vaid nädal tagasi läks Tesla turuväärtuselt mööda Ford Motorist. Esmaspäeval on Tesla aktsia tõusnud 3,4 protsenti, 312,85 dollarini, mis tähendab, et ettevõtte turuväärtus on juba 51 miljardit dollarit.
Tundub, et paljud investorid usuvad Tesla tegevjuhi Elon Muski visiooni, et varsti sõidavad meie teedel ainult elektriautod. General Motorsil ei ole halvasti läinud, aga taolist entusiasmi ei ole suudetud tekitada.
"Tesla tekitab optimismi, vabadust, protestimeelsust ja muid emotsioone, mida teised ettevõtted ei saa kopeerida," ütles investeerimisfirma Piper Jaffray analüütik Alexander Potter, kes tõstis esmaspäeval aktsia hinnasihti.

RIIGIRAHANDUS

Eelarvekõnelustes võeti mõttepaus

Valitsus arutas Sagadi mõisas nelja aasta riigieelarve strateegiat, kokkuleppeni siiski ei jõutud ja arutelu jätkub neljapäeval.

"Otsustati praegu kõnelused katkestada ja jätkata arutelu neljapäeval," ütles valitsuse meedianõunik. Ehkki mõnes teemas nagu kinnisvara jõudsid ministrid ka esialgsete kokkulepeteni, ei taha valitsus plaani avalikustada enne, kui kogu eelarvestrateegia paigas.

Kuu lõpus ütles rahandusminister Sven Sester Äripäevale, et enamik läbirääkimisi riigiasutuste ja ministeeriumitega on lõpule jõudnud.

Kõneluste käigus lepivad ministrid kokku ka investeerimisplaani. Veebruaris andis valitsus teada, et riik teeb aastatel 2018–2020 kokku 315 miljoni euro ulatuses strateegilisi investeeringuid, mis peaksid toetama majandust ja riigikaitset. Täpsed projektid selguvad arutelude käigus.

Raha ootab jagamist

Juba on teada, et pea kindlasti liigub riik edasi Linnahalli renoveerimise projektiga ning kujundab selle konverentsikeskuseks. Ehitus maksab üle 100 miljoni euro, lõviosa summast tuleb siiski Tallinna linna eelarvest.

Varem on ka kokku lepitud, et riik annab omavalitsustele nelja aasta jooksul 62,5 miljonit eurot toetust üürikorterite loomiseks. Riigi toetus kataks kuni 50% kuludest ning toetust saab kuni 2,5 miljonit eurot projekti kohta. Pole välistatud ka Tartusse või Tallinna korterite rajamise toetamine.

ÄRIPÄEV.EE

INTERVJUU

“Mina jään IRLi. Ta ei saa laguneda”

Isamaa ja Res Publica aseesimees Siim Kiisler välistab erakonna lagunemise ja usub, et Eestile on kõige parem see, kui IRL juhib Eesti riiki.

VILJA KIISLER
vilja.kiisler@aripaev.ee
Äripäev

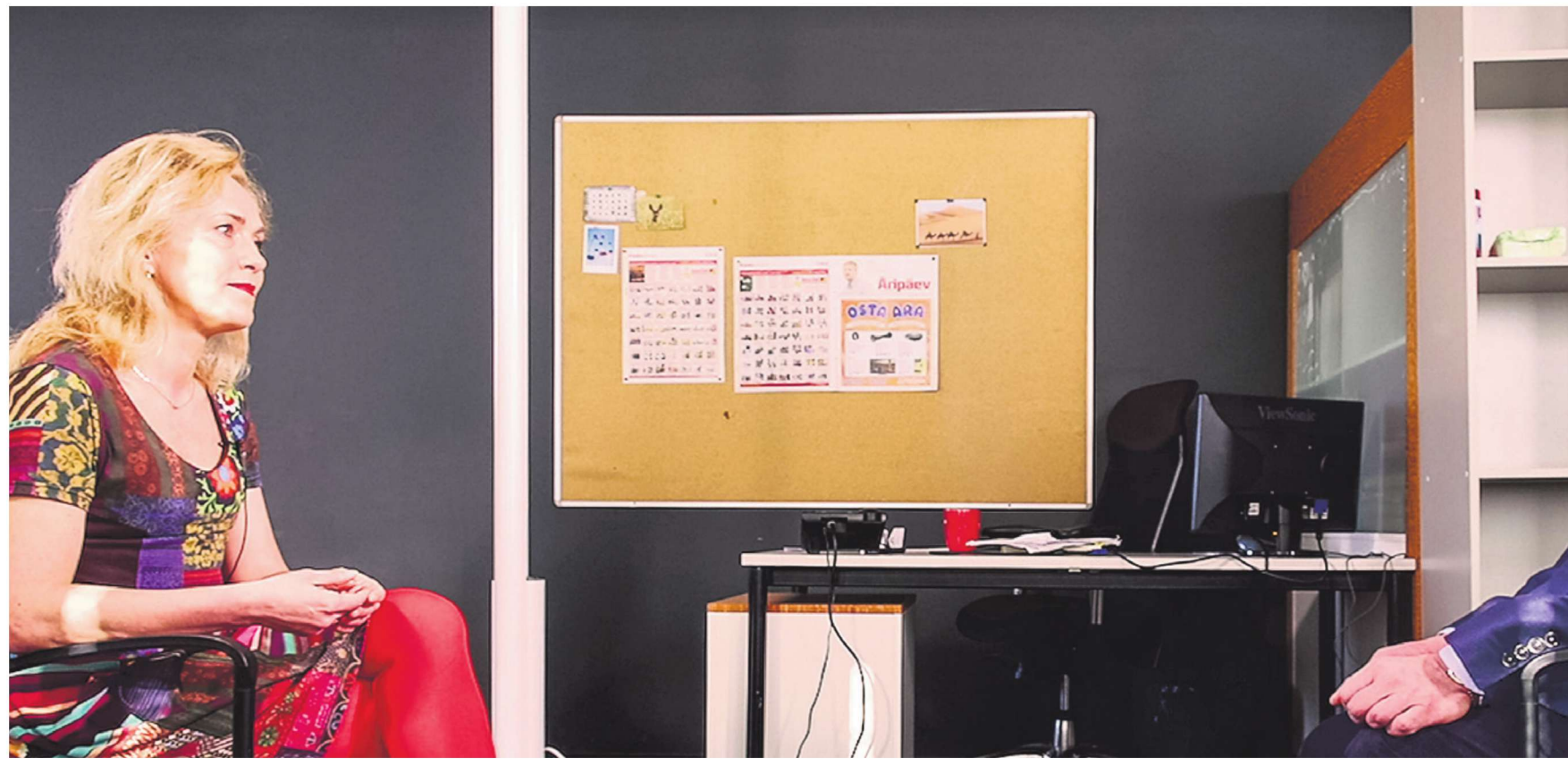

Isamaa ja Res Publica Liidu juht Margus Tsahkna on lahkumas uuendusmeelse inimese kuvandiga – ja teie olete see, kelle meelest kõik peaks jätkuma vanaviisi. Ma saan aru, et teil on kaotada palju. Inimesi, kes ei taha tähtsaid positsioone kaotada, on hulgi. Aga tegelikult võiks ju ühel erakonnal olla mingi suurem siht. Missugune? Siht on mõistlik, konservatiivne poliitika. Me seisame selle eest, et Eesti oleks parim paik siin maailmas. Et eesti peredel oleks kõik hästi, et pered oleksid õnnelikud, et majandus edeneks, et Eesti omapära säiliks. Et Eesti jääks vabaks ja Eesti inimesed oleksid oma eneseteostuses vabad.

Kuulge, aga mida siis Tsahkna valesti tegi? Mu meelest tahtis ta ju samu asju? Me oleme maailmavaateliselt Margusega üsna sarnastel seisukohtadel.

Ründasite teda väga jõuliselt. Miks te ise erakonna esimeheks ei kandideeri? Ma kritiseerisin juhtimisstiili: erakonna esimees kaebleb, et alluvad ei lase juhtida. Kui Äripäeva juht läheks konkurentide juurde kaeblema, et küll ma teeks ja juhiks ja oleks, kui alluvad ainult laseksid – no siis tuleks juhtimisstiili muuta. Oleks hea, kui praegune esimees kandideeriks ka ise uuesti, aga ta on öelnud, et ei tee seda. Igal juhul on selge, et juhtkond vahetub, ja see ongi kõige tugevam muutus, mis üldse olla saab. Ega siis põhikirja kallal nokitsemine ei ole sisuline muutus.

Aga mu küsimuse teine pool: miks te ise ei kandideeri? Miks te ei võta vastutust? Ma arvan, et on selliseid kandidaate, kes sobiksid minust paremini.

> **Mis on kõige suurem muutus, mida see valitsuskoalitsioon teostab? See on ju inimeste palga tulumaksuvabastus. Kelle valimislubadus see oli? See on meie idee, meie lubadus!**

Kes see teie lemmikmees või -naine on, keda te kavatsete tuua erakonda juhtima? Ma ei saa öelda, ta ei ole mulle nõusolekut andnud, ja ma loodan, et ta mõtleb veel ümber.

Tallinnas on teie toetus 2 protsenti. Oleks valimised praegu, siis te võitleksite valimiskünnisega. Kes peaks üldse tahtma... Teate, kõik viitavad sellele ühele keskerakondliku linnavalitsuse tellitud küsitlusele, kus on tõesti selline protsent. Aga ma ütlen teile, et enne eelmisi valimisi tellis seesama linnavalitsus täpselt samasuguse küsitluse, ja seal oli meie protsent kolm.

Suur vahe, tõepoolest. On tõesti suur vahe! Tookord me tegime väga hea tulemuse Tallinnas. Kindlasti ei saa loota, et iga kord nii hästi läheb. Aga seda küsitlust ma nii väga tõsiselt ei võtaks. Neli aastat tagasi olin ma väga mures. Kui numbreid nägin, siis mõtlesin, et ei tea, mis nüüd teha, aga selgus, et need ei tähenda mitte midagi. Ma ei tea, kas seal on metoodika kuidagi vale või mis. Või siis oli kampaania nii palju tugevam. Tibusid loetakse sügisel.

Ühtegi uut ideed ei ole ja värskeid nägusid ei tule. Miks on see niimoodi juhtunud? Kust see kõik algas? See on nüüd teie arusaamine asjast. Meil on ideid piisavalt. Meie ideid ju viiakse ellu: haldusreform, elatisabi fond, kolmandale lapsele suurem toetus, lasterikaste perede suurem toetus – need on meie ideed ju kõik! Jah, see kõik on võtnud kaua aega, aga mõne aja pärast saavad nad kõik teoks. Mis on kõige suurem muutus, mida see valitsuskoalitsioon teostab? See on ju inimeste palga tulumaksuvabastus. Kelle valimislubadus see oli? Seda kritiseeriti väga palju, et mis jama see on – aga see on meie idee, meie lubadus! Ja see on kõige suurem asi, mida valitsuskoalitsioon teoks teeb. Eestit viiakse edasi meie seisukohtadega!

Kus on uued inimesed, värsked näod, kellega te lähete valimistele? Selles riigikogu koosseisus....

Räägime ikka järgmisest! Teate, kui me iga kord vahetame välja pool fraktsiooni, see on võib-olla natuke liiga kiire tempo. Praegu on meil ligi pooled fraktsiooni liikmed uued. Mitmed inimesed liitusid IRLiga kaks aastat tagasi: Raivo Aeg, Kalle Muuli, pisut varem Viktoria Ladõnskaja. Neid inimesi on palju, kes on värsked erakonna liikmed, kes on teinud kiiret karjääri ja said tugeva mandaadi. Need inimesed on praegu juhatuse liikmed, nad on väga populaarsed erakonnas.

Kas me peame siis igal aastal uusi nägusid esile tooma või? Arvan pigem, et järgmistele riigikogu valimistele peaksime minema natuke stabiilsema seltskonnaga, muidu meil kaob järjepidevus ära. Tegelikult on see võib-olla isegi natuke ohtlik, et inimesed on nii ruttu vahetunud.

Miks te üldse olete poliitikas? Mida te tahate ära teha? Tahan, et Eestil läheks hästi.

Mida see tähendab? Et majandus edeneks, et siin oleks vaba maa, kus inimesed saavad ennast vabalt teostada. Et Eesti omapära säiliks. Me tahame, et kui eestlane olnud kuskil välismaal edukas, teinud kõva karjääri ja hästi raha teeninud – et ta tuleb Eestisse tagasi, kui ta lapsed saavad koolialiseks. Et nad tahavad panna lapsed Eesti kooli. See on väärtus. Ja IRL esindab neid väärtusi kõige paremini. Sellepärast ma olen alati olnud selle erakonna tuline toetaja ja jään selleks alati. Ükskõik, kui palju te ründate või kritiseerite, ma jään ikka selleks.

Oletame, et erakond laguneb. Ei lagune.

▲ **"Te mõtlete nii, et erakond ongi see käputäis inimesi, kes istub kuskil nähtavates ametites," ütleb Isamaa ja Res Publica aseesimees Siim Kiisler videointervjuus Äripäeva ajakirjanikule Vilja Kiislerile. "Aga meil on ju inimesed üle Eesti, kes teevad tööd ja kuuluvad erakonda vabatahtlikult."** FOTO: ANDRES HAABU

Oletame, et laguneb. Kui reiting on väga madal, siis tõenäoliselt hakkavad inimesed lahkuma. Kuhu lähete teie? Teil on hästi kitsas arusaam erakonnast. Erakonnas on tuhandeid liikmeid. Ma saan aru küll teie loogikast. Te mõtlete nii, et erakond ongi see käputäis inimesi, kes istub kuskil nähtavates ametites. Aga meil on ju inimesed üle Eesti, kes teevad tööd ja kuuluvad erakonda vabatahtlikult.

Küsimus oli, kuhu teie lähete, kui erakond laguneb. Erakond ei saa niimoodi laguneda! Mina jään IRLi. Ta ei saagi ju laguneda.

Teil on habras mandaat. Olete riigikogus asendusliikmena. Oletame, et teie hea mugav elu saab otsa, mandaat lõpeb ära. Mis te siis teete? Teate, mul ei ole väga mugav elu. Aga ma olen olnud ka erasektoris. Olen firmasid juhtinud, tegelenud konsultatsioonidega, ekspordi-impordiga, olen töötanud Siberi naftaväljadel, esindanud seal välismaiseid firmasid, palju ringi rännanud. Nii et mul on väga head kogemused. Aga see praegune töö ei ole võrreldes teiste töödega sugugi kerge. Riigikogu töö on muidugi selline, et oleneb, palju ise panustada. Jah, tõsi, seal on võimalik ka kergemini läbi ajada. Minul on päris pingeline töö, kinnitan teile.

No hariduse poolest olete juhtimissüsteemide automatiseerija. Mis süsteeme te võiksite automatiseerida, kui poliitiku elu peaks otsa saama? Sisuliselt olen ma hariduselt arvutiinsener. Programmeerija.

Ehk siis siirduksite erasektorisse? Seda on vara öelda. Aga see on väga võimalik.

Aga – ma olen ise nende muudatuste eest võidelnud. Teie püüate näidata justkui vastupidist. Mina olen ju muudatuste eest seisnud. Esimehe ettepanek oli ju mitte valimisi korraldada. Minu ettepanek oli viia muudatus ellu – ja noh, kellel siis on pärast tipppoliitikas tööd ja kellel ei ole, eks see siis selgub. See ei ole üldse tähtis. Tähtis on, et Eestil läheks hästi, ja Eestil läheb hästi siis, kui IRL juhib seda riiki.

Ene Ergma arvas, et IRL võiks valitsusest lahkuda. Äkki peaks? Ma arvan, et see ei oleks mõistlik variant. Kaks varianti on täna. Kas Reformierakond on Keskerakonnaga valitsuses või IRL on Keskerakonnaga valitsuses. IRLil on paremad seisukohad, sellepärast on Eestile parem, et IRL on Keskerakonnaga valitsuses.

VAATA VIDEOT

"Kiisler Kiisleri vastu"
11. aprill 2017
www.aripaev.ee/videod

LENNUNDUS

SASi allhankija rajab Tallinna lennukibaasi

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

SASile Stockholmi ja Kopenhaageni liinil allhanget tegev liri lennufirma Cityjet toob Tallinnasse enda lennukibaasi.

"Sihtkohtade arvu see teade ei mõjuta, jutt käib vaid senistе liinide lennukite baasi siiatoomisest," ütles Tallinna Lennujaama äriarendusjuht Priit Koff. Cityjet teeb koos Cimber Airiga praegu allhanget SASi liinidel, mis suunduvad Tallinnast Stockholmi ja Kopenhaagenisse.

Reisija jaoks on Koffi sõnul suurim võit see, et Tallinnas asuv lennuk saab siit hommikul varem välja lennata. "Seega võivad eeskätt ärireisijad ja jätkulendudele suundujad oodata positiivseid teateid hommikuste väljumisaegade kohta, kuid seda on veel vara täpsustada," rääkis Koff.

Cityjet värbab meeskonnaliikmeid Tallinnas. "Kuna hulk meie lennukeid ööbib Tallinnas, on Cityjeti jaoks mõistlik meeskonda samas kohas hoida, et efektiivsust suurendada," ütlesid lennufirma esindajad väljaandele Air Transport World.

POLIITIKA

Venemaa võib Türgi turismile hoobi anda

Venemaa on hoiatanud lennufirmasid, et võib uuesti keelustada tšarterlennud Türki, kuna Süüria sündmuste tõttu on riikide suhted jälle pingestunud, kirjutas agentuur Bloomberg.

Tšarterlennud, mille Venemaa peatas, kui Türgi tulistas 2015. aastal Süüria piiri lähedal alla Venemaa sõjalennuki, taastati eelmise aasta augustis. Türgit mullu väisanud Venemaa turistide arv kahanes 866 000-le eelnenud aasta 3,65 miljonilt.

"Kui nii peaks minema, oleks tagajärjed rängemad kui 2015. aastal," ütles Bloombergile Venemaa turismitööstuse liidu pressiesindaja Irina Tjurina.

Türgi ja Venemaa on Süüria presidendi Bashar al-Assadi tuleviku suhtes eri meelt.

Türgi soovib näha al-Assadi võimult tagandamist, Venemaa toetab aga Süüria praegust režiimi, ehkki viimastel kuuldel on Venemaa ja Türgi teinud koostööd, et Süürias vaherahu jõustada.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Eesti Energia alustab Poolas

Eesti Energia tütarfirma Enefit plaanib tänavu alustada elektri ja gaasi müüki Poola turul, kirjutab Poola päevaleht Rzeczpospolita.
Esialgu otsitakse kliente väikeste ja keskmiste ettevõtete seast. Poola tuumajaama projektis osalemisest Eesti Energia huvitatud pole, küll aga tuntakse huvi jäätmetest energia tootmise ja maismaatuuleparkide vastu.

Ukraina keskpanga juht lahkub

Ukraina reformide üheks peamiseks eestvedajaks peetud keskpanga juht Valeria Gontareva pani esmaspäeval lauale lahkumisavalduse. Gontareva teavitas president Petro Porošenkot lahkumise soovist juba veebruaris, tuues põhjuseks pettumuse, et suletud pankade juhid ja rahapesus süüdistatud isikud pääsesid karistuseta, kirjutas Bloomberg.

FIAT LAOAUTODE SOODUSPAKKUMINE

ÖKONOOMSUS
TÖÖKINDLUS
MADALAD ÜLALPIDAMISKULUD
FUNKTSIONAALSUS

DOBLO
MAHUTAVUS 3,4-5,4 M^3
KANDEJÕUD 675-960 KG
KÜTUSEKULU 5,0 L/100KM JA CO_2 133 G/KM
ISTEKOHTADE ARV 2-5
SOODUSTUS
KUNI 4000 EUROT

DUCATO
MAHUTAVUS 8-17 M^3
KANDEJÕUD 1.000-1.900 KG
KÜTUSEKULU 6,3 L/100KM JA CO_2 157 G/KM
ÜMBEREHITUSE VÕIMALUSED
SOODUSTUS
KUNI 5000 EUROT

AUTOSPIRIT AS
EHITAJATE TEE 122 TALLINN,
TELEFON: 6 599 482
TALLINN@AUTOSPIRIT.EE

AUTOSPIRIT TARTU OÜ
TURU 47, TARTU,
TELEFON: 7 341 126
TARTU@AUTOSPIRIT.EE

autospirit
FIAT PROFESSIONAL

TEHNOLOOGIA

Selgus Taavi Kotka uus töökoht

Eesti tehnoloogiaettevõte Plumbr andis teada, et kaasas riskikapitali Karma Ventures fondilt ja võttis ettevõtte müügidirektorina tööle endise Eesti IT-juhi Taavi Kotka, kirjutas tehnoloogiasait geenius.ee.

Plumbr arendab tarkvara, mis mõõdab, kui töökindlalt tarkvara igapäevaselt lõppkasutaja jaoks toimib. "Ei ole olemas veavaba tarkvara, midagi on ikka aeglane või katki. Plumbr annab kindlustunde, et sa tead täpselt, mis on katki ja kui suurt hulka kasutajaid see mõjutab," selgitas Plumbri tegevjuht Priit Potter. "Klientidelt saadud tagasiside annab meile kindlust, et võime oma toote müügile suuremat rõhku panna."

Investor on Eesti-Soome taustaga riskikapitalifond Karma Ventures, investeeringu mahtu osapooled ei avalikustanud.

Kotka tuttavas meeskonnas

Taavi Kotka ütles, et sai juba enne ministeeriumist lahkumist pakkumisi erivaldkondadest, kuid otsustas Plumbri kasuks. "Töötasime Plumbri tuumikmeeskonnaga koos kümme aastat Webmedias. Nüüd on nad valmis arendanud maailmatasemel toote, millel on oluline turupositsioon Põhjamaades, kuid miks mitte kogu maailmas," rääkis Kotka, tunnistades, et müügipealiku positsioon on talle keeruline väljakutse.

Kotka sõnul tuli tööpakkumisi ka välismaalt. "Pakkumisi tuli, aga kuna ma õpin Tallinna Tehnikaülikoolis doktoriõppes ja lapsedki käivad Eestis koolis, siis välismaale kolimine jäi sellel korral ära," lausus Kotka. "Nii super pakkumist ei tulnud, mille puhul oleksin olnud nõus sellest kõigest loobuma."

ÄRIPÄEV

POLIITIKA

G7: Venemaa on valiku ees

Eile saabus USA välisminister Rex Tillerson oma esimesele visiidile Venemaale, olles eelnevalt koordineerinud poliitikat Itaalias kohtunud teiste G7 juhtivate tööstusriikidega.

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

Enne äralendu Moskvasse ütles Tillerson, et Venemaa võiks oma ebausaldusväärsest partnerist Süüria presidendist Bashar al-Assadist lahti öelda ja etendada koos lääneriikidega olulist rolli riigi tuleviku kujundamisel, selle asemel et jätkata kokkuvariseva režiimi toetamist.

"Me tahame Süüriale luua stabiilse ja kindla tuleviku. Venemaa võib olla osa sellest tulevikust ja etendada olulist rolli või jääda liitu selle grupiga (Süüria režiim, Iraan, Hezbollah – toim), millest me ei usu, et see pikemas perspektiivis oleks Venemaa huvides," vahendas Bloomberg. Tillerson kordas, et USA esmane huvi piirkonnas on võitlus ISISe vastu. Kuid ta väljendas ka selgelt, et USA ei näe al-Assadi režiimil Süürias tulevikku. "Meile kõigile on selge, et al-Assadi perekonna valitsusaeg hakkab lõppema," ütles ta, lisades, et millisel moel see lõpeb, sellel võib olla määrav tähtsus Süüriale tulevikule.

> **Kõik, mida G7 tahab, on poliitiline lahendus ilma uue vägivallaspiraalita.**
>
> **Saksamaa välisminister Sigmar Gabriel**

Enne Tillersoni Moskva visiiti olid kaks päeva Itaalias koos G7 tööstusriikide välisministrid, et kujundada Süüria ja Süüria presidendi Bashar al-Assadi režiimi toetava Venemaa suhtes ühist strateegiat.

USA president Donald Trump vestles esmaspäeval telefonitsi ka Suurbritannia peaministri Theresa May ja Saksamaa kantsleri Angela Merkeliga. Nii Trump kui ka May leidsid, et Tillersoni visiit Moskvasse loob võimaluse veenda Venemaad lõpetama Süüria režiimi toetamine. "Nad olid üksmeelel, et USA välisministri Tillersoni selle nädala visiit Moskvasse loob võimaluse liikuda edasi püsiva poliitilise lahenduse suunas," edastas peaministri büroo.

Arutusel sanktsioonid

Välisministrite kohtumisel arutati ka võimalikke uusi sanktsioone Süüria ja Venemaa sõjaväelaste suhtes. See siiski toetust ei leidnud. "Sanktsioonid (Venemaa vastu – toim) ei ole sobiv instrument ja neid ei saa kiiresti käivitada," ütles ajalehele Financial Times ühe G7 riigi diplomaat. "Praegu tuleb meil süvendada dialoogi Venemaaga, et kasutada tekkinud dünaamika ära poliitilise protsessi jaoks. Me ei peaks püüdma Venemaad veelgi enam nurka suruda ja panema Süüria režiimiga sidemeid tugevdama – otse vastupidi," ütles ta.

Saksamaa välisministri Sigmar Gabrieli sõnul peavad nii Venemaa kui ka Iraan olema osa Süüria rahuprotsessist. Mõlemad on nõudnud keemiarünnaku kohta sõltumatu uuringu korraldamist.

"Kõik, mida G7 tahab, on poliitiline lahendus ilma uue vägivallaspiraalita," ütles Gabriel. "Tahame veenda Venemaad toetama poliitilist protsessi Süüria konflikti rahumeelse lahenduse leidmiseks."

ELi välispoliitika juht Federica Mogherini rõhutas, et olukorrale Süürias ei ole sõjalist lahendust – Genfis tuleb uuesti alustada rahuläbirääkimisi ÜRO egiidi all.

Tillerson kõneles Itaalias olles ka Türgi välisministri Mevlut Cavusogluga. Türgi va-

- TÖÖRIISTAD
- ÄRITARBED
- KODU-JA KONTORIMÖÖBEL
- EHITUSMATERJALID
- ELEKTROONIKA
- SPORDIKAUBAD
- KODUMASINAD
- LAOSISUSTUS
- KODUKAUBAD
- EHITUSMASINAD
- VEESÕIDUKID
- VARUOSAD

MEIL ON SUUR VALIK NII UUT JA KASUTATUD KAUPA!!!

www.realisatsioonikeskus.ee
Ehituse 8, Haljala, Lääne-Virumaa
Tel +372 56 444 07
info@realisatsioonikeskus.ee

REALISATSIOONIKESKUS.EE

KAUBAVAHETUS

Eesti otsib koostööd Aserbaidžaaniga

Aserbaidžaaniga sõlmitud koostöölepped peaksid edendama kaubavahetust sadamate ja raudteede vahel ning tooma Eesti lähemale Lõuna-Põhja transiidikoridorile, teatas rahandusministeerium.

Valitsustevahelise majanduslik koostöö kokkuleppe allkirjastas Bakuus riigihalduse minister Mihhail Korb, teatas rahandusministeerium.

Mitmes asjas juba käed löödud

Aserbaidžaan on Eesti eeskujul võtnud kasutusele mobiil-ID ning järgmiseks otsitakse võimalusi, kuidas parandada e-teenuste kaudu avaliku ja erasektori efektiivsust, lisas minister.

Allkirjad sai ka kolmepoolne kokkulepe Eesti Raudtee, Paldiski sadama ja Aserbaidžaani raudtee vahel. "Aserbaidžaan paikneb strateegilises sõlmpunktis Põhja-Lõuna ja Ida-Lääne koridori vahel," märkis Korb.

Majandusministeeriumi majandusarengu osakonna juhataja Kaupo Reede ütles Aserbaidžaani agentuurile Trend, et kahe riigi sadamate vahel on suur koostööpotentsiaal. Paldiski sadama juures on juba 2011. aastast vabatsoon ning Bakuu plaanib samuti lähiaastatel Alati sadama juurde vabatsooni rajada. Samuti saab edendada koostööd raudteetranspordi vallas.

Korb ütles, et leppe kaudu peaksid Eesti ettevõtjatele avanema head võimalused transportida kaupu Aserbaidžaani kaudu Iraani ja sealt Indiasse.

Mullu eksportis Eesti Aserbaidžaani kaupu 4,1 miljoni euro eest, sellega oli riik Eesti ekspordipartnerite seas tähtsuselt 70. kohal.

ÄRIPÄEV.EE

Välisministrite kohtumine Itaalias, esiplaanil USA välisminister Rex Tillerson.
FOTO: REUTERS/SCANPIX

> **Pole selge, kas Venemaa ei võtnud ülesannet tõsiselt või oli ebakompetentne, kuid surnute jaoks pole vahet.**
> USA välisminister Rex Tillerson Süüria keemiarelvade hävitamisest

litsuse seisukoht on, et Bashar al-Assadil ei saa olla mingit rolli Süüria tuleviku kujundamisel. Nõu peeti ka Pärsia lahe riikidega.

Putini päevakavas kohtumist veel ei olnud

Tillerson kohtub Moskvas Venemaa välisministri Sergei Lavroviga ja teiste kõrgemate ametnikega. Kremli teatel esmaspäevase seisuga president Vladimir Putini päevakavas kohtumist USA välisministriga ei olnud. Samas lisati, et Kreml ei anna selliste kohtumiste kohta kunagi infot. Tillerson kohtus Putiniga paar aastat tagasi, kui ta viibis Venemaal naftakontserni Exxon Mobil juhina.

Kohtumine Moskvas annab Tillersonile võimaluse selgitada USA meelemuutust ja õhulöögi tähendust ning kombata, kas Venemaal on veel koostöövalmidust võitluses terrorirühmitusega ISIS.

"See (kohtumine – toim.) toimub hoopis erinevas atmosfääris kui see, mida Venemaal oodati," kommenteeris agentuurile Bloomberg Washingtonis asuva American Enterprise Institute'i teadur Fred Kagan. "Neil olid suured ootused, et USA on valmis liikuma nendega samas suunas. Kui Venemaa jaoks oleks suhete paranemine tähendanud tihedamat koostööd Süürias ja võitluses terrorismi vastu ning Ukraina sanktsioonide leevendamist – siis seda kaardid praegu ei näita."

Ootamatu areng oli USA eelmisel nädalal antud õhulöök Süüria õhuväebaasile vastuseks keemiarelva kasutamisele. Venemaa president nimetas seda agressiooniks suveräänse riigi vastu.

Tillerson kordas eile kriitikat, et Venemaa ei ole suutnud tagada Süüria keemiarelvade hävitamiseks 2013. aastal sõlmitud kokkuleppe täitmist. "Pole selge, kas Venemaa ei võtnud ülesannet tõsiselt või oli ebakompetentne, kuid surnute jaoks pole vahet. Me ei saa lubada, et see uuesti juhtub," ütles Tillerson.

Esmaspäeval tegi Tillerson Itaalias sümboolse žesti, väisates teise maailmasõja ajal natside korraldatud massimõrva paika. Seal ütles ta, et USA on taas valmis nõudma vastutust kõigilt ja kõikjal, kus pannakse toime kuritegusid süütute inimeste vastu.

KINNISVARA

Ärikinnisvarasse paigutati mullu 1,2 miljardit eurot

Pärast rekordilist 2015. aastat jätkus Balti riikides suur investeerimisaktiivsus ka mullu, ulatudes 1,19 miljardi euroni.

Investeeringute maht oli suurim Leedus – 430 miljonit eurot, sellele järgnesid Eesti 420 miljoni euroga ja Läti 341miljonilise investeeringute mahuga, teatas Colliers. Kuigi kogu investeeringute maht oli *ca* 20% väiksem kui 2015. aastal, siis tehingute arv jäi eelneva aastaga võrreldes vaid 5% väiksemaks.

Lätis valitses kaubandus, Eestis kontoripinnad

Lätis oli jätkuvalt domineerivaim kaubandussektor, moodustades 53% kogu investeeringute mahust (võrdluseks 77% 2015. aastal). Kuigi Eestis olid fookuses investeeringud kõikidesse varaklassidesse, moodustasid suurima mahu investeeringud büroopindadesse – 38% (2015. aastal 29%). Leedus liikusid mullu tähelepanu keskmesse tööstuspindade investeeringud, mille tehingute osakaal ulatus 39%ni kogu investeeringute mahust (2015. aastal oli vastav näitaja 18%).

Keskmine tehingu suurus Balti turul oli 4 miljonit eurot (2015. aastal 4,7 miljonit). Investeeringute kogumahust 61% moodustasid tehingud, mis ületasid 10 miljoni euro piiri. Samas ligikaudu 77% kõigist tehingustest Baltikumis jäid alla 3 miljoni euro piiri.

Colliersi eksperdid ennustavad sarnast investeeringute mahtu ka tänavu.

ÄRIPÄEV.EE

TASUB TEADA

Kes üldse Balti riikides investeerib?

2016. aastal domineerisid Eesti ja Läti turul peamiselt samad turuosalised, kes varasematel aastatel. Kui Skandinaavia kapital oli Eestis ligi kolmandiku tehingute taga, siis välismaine kapital moodustas koguni 65% investeeringute kogumahust.

TOP 3 investorit olid eelmisel aastal East Capital, EfTEN Capital ja Northern Horizon. Nemad investeerisid üle poole investeeringute kogumahust.

Läti turul domineerisid kohalikud investorid (sealhulgas Balti investorid), kes olid 53% tehingute taga. Kõige aktiivsemate investoritena võib välja tuua EfTEN Capitali, New Hanza Capitali ja New Horizon Capitali, kelle tehingud moodustasid 24% investeeringute kogumahust.

Leedu turg võitis nii kohalike kui ka rahvusvaheliste investeerimisfondide usaldust. Leedu turul domineerisid Balti ja Skandinaavia investorid, aga ühe suurema tehingu tegi USA fond CPA:17, mida juhib globaalselt W.P. Carey Inc.

Investeerimisaktiivsust vedasid mullu üksiktehingud ja portfellide müügid, sealhulgas Geneba portfelli ja DSV logistikakeskuste müük, Riga Plaza ja Domina ostukeskuse müük Riias, nelja ostukeskuse müük Tallinnas, Kesko Senukai logistikakeskuse müük Kaunases ja Hiltoni hotelli müük Tallinnas.

Kaasaegsed lamekatused
• Lamekatuste ehitus
• Hüdroisolatsioonitööd
• Lamekatuste remont
OÜ Evari Ehitus
Riia 130, 51014 Tartu
Telefon: 738 0927
GSM: 506 0579
E-post: evari@evari.ee
www.evari.ee
EVARI KATUSETÖÖD
Lõuna-Eesti juhtiv lamekatuste ehitaja

ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE VAID OMA TEGEVUSELE!
REGISTRAATORID
0,5 € (sisaldab km)
0 €
KASUTATUD KONTORI- JA PROFIMÖÖBLI MÜÜK.
E–N 10–17, R 10–18
Tähetorni 21j, Tallinn | Tel 552 6608
www.Apuneks.ee

LADUKS
www.laduks.ee
TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED
MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS
5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE
tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

▲ **Kui ettevõte ei järgi töötajate õigust osaleda ametiühingu töös, võivad ametiühingud hakata protestima, nagu juhtus Transiidikeskuse ASiga.** FOTO: ANDRES HAABU

REEGLID

Ettevõtete aruanded muutuvad mahukamaks

Alates 2016. majandusaastast peavad suurettevõtted, kes on avaliku huvi üksused ning kelle töötajate arv bilansipäeva seisuga on üle 500, avalikustama majandusaasta aruandes ka muud kui finantsteavet.

RANDO MAISVEE
vandeadvokaat, Eversheds Sutherland Ots&Co

ARTJOM LUIK
advokaat, Eversheds Sutherland Ots&Co

Avaliku huvi üksus tähendab, et tegemist on näiteks börsiettevõtte, krediidiasutuse, kindlustusandja või juriidilise isikuga, milles on riigil enamusosalus jne. Konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted saavad avalikustada muud kui finantsteavet konsolideeritud aruandes.

Muu kui finantsteabe (*non-financial information*) avalikustamise kohustus põhineb raamatupidamisseadusel, millega võeti üle direktiiv 2014/95/EL. Selle järgi muudab muu kui finantsteabe avalikustamine ettevõtete tegevuse läbipaistvamaks, maandab jätkusuutlikkuse riske, suurendab usaldust, aitab jälgida ettevõtjate tegevust ja mõju ühiskonnale.

Mis on muu kui finantsteave?

Raamatupidamisseaduse järgi peavad suurettevõtjad kirjeldama majandusaasta tegevusaruannetes ärimudelit, tegevusega kaasnevaid keskkonna- ja sotsiaalseid mõjusid, inimeste juhtimist, inimõiguste järgimist ning korruptsioonivastast võitlust käsitlevat riskijuhtimist, selleks rakendatavat poliitikat ja selle tulemusi. Avaldatav info peab selgitama, mis on ettevõtte tegevusega kaasnevad peamised riskid väljatoodud valdkondades, samuti vajadusel ettevõtja äripartneritega, tarnijatega, alltöövõtjatega jne seotud riskid, mis hoolsusmeetmeid ettevõte rakendab riskide maandamiseks ning mis on ettevõtte tegevuse peamised mitterahalised tulemusnäitajad.

Kui ettevõttel sellised poliitikad puuduvad või neid ei rakendata, tuleb tegevusaruandes esitada argumenteeritud selgitus, miks neid põhimõtteid ei ole välja töötatud või miks neid ei rakendata. Inimeste juhtimise, inimõiguste järgimise jt poliitikad võivad sisalduda ettevõtte rakendatavas ühingujuhtimise tavas või näiteks töökorralduse juhistes, millele tuleb tegevusaruandes viidata.

Millist infot tuleb esitada?

Direktiivi järgi võiks sotsiaalsetes ja inimeste juhtimisega seotud küsimustes ettevõtte esitatav teave puudutada soolise võrdõiguslikkuse tagamiseks kasutatud meetmeid, Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) põhikonventsioonide rakendamist, töötingimusi, sotsiaaldialoogi, töötajate teavitamis- ja nõustamiskorda, ametiühingute õiguste austamist, tööohutust ja -tervishoidu, dialoogi kohalike kogukondadega või meetmeid, mida on võetud nende kogukondade kaitse ja arengu tagamiseks. Inimõiguste kaitse võitluse küsimustes võiks aruanne sisaldada teavet mehhanismide kohta inimõiguste kuritarvitamise vältimiseks.

Euroopa Komisjon koostab ka mittesiduvad suunised metoodika kohta, kuidas avaldada muud kui finantsteavet.

Inimõigusi peavad järgima ka väikesed

Kuigi kohustus avaldada muud kui finantsteavet laieneb ainult suurettevõtetele ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted on direktiivist väljas, on kohustus järgida inimõigusi kõigil ettevõtetel. Ettevõtjad peavad teadma, kuidas rakendada inimõiguste kaitse regulatsioone oma tös.

Peale ELi ja riigisiseste regulatsioonide sätestavad inimõiguste kaitsepõhimõtteid rahvusvahelised raamistikud nagu ÜRO ülemaailmne kokkulepe, ÜRO ettevõtluse ja inimõiguste juhtpõhimõtted, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni suunised riikidevahelistele ettevõtjatele, Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni ISO standard 26000, ILO kolmepoolne deklaratsioon rahvusvaheliste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta jne.

UNGP ja ILO standardid kohustavad järgima minimaalseid inimõigusi: õigus

MIS ON MIS

Personali Praktik

Artikkel ilmus ajakirja Personali Praktik aprilli numbris.
Ajakiri on mõeldud kõigile, kes tegelevad personalitööga.
Personali Praktik hoiab kursis valdkonna infoga personalitöö valdkonnas, arengusuundumustega tööturul ja personalitöös nii Euroopa Liidus kui ka mujal.
48-leheküljeline Personali Praktik ilmub kümme korda aastas, v.a juulis ja augustis.
Ajakirja peatoimetaja on personalijuhtimise ühingu PARE tegevjuht Ene Olle.
Loe lähemalt:
http://www.personaliuudised.ee/pp/

TASUB TEADA

Kuidas saavad ettevõtjad ennast ette valmistada?

Selgitage välja, kas ettevõte kuulub suurettevõtete hulka, kellele uued raamatupidamisseaduse nõuded laienevad – kui jah, siis tuvastage, kas muud kui finantsteavet juba avalikustatakse kontserni tasemel.
Rahvusvahelisi standardeid ning ELi ja riigisiseseid regulatsioone aluseks võttes selgitage välja peamised ohud, millega ettevõte puutub kokku inimeste juhtimise ja inimõiguste järgimise valdkonnas, sh ettevõtte äripartnerite tasemel.
Kontrollige, kas ettevõttel eksisteerivad eeskirjad vastavatele ohtudele reageerimiseks, vajadusel täiendage neid.
Kontrollige, kas ettevõttel on välja töötatud mitmekesisuspoliitika ning kui tõhus on see eri taustaga spetsialistide värbamiseks.
Konsulteerige küsimuste korral spetsialistidega.

kuuluda ametiühingutesse, sunnitud tööjõu, alaealiste tööjõu kasutamise ning diskrimineerimise elimineerimine, õigus rahuldavatele töötingimustele. UNGP järgi peavad ettevõtted rakendama poliitikat inimõiguste järgimise kohustuse sätestamiseks, hoolsusmeetmeid inimõiguste rikkumise riski tuvastamiseks, ennetamiseks ja lahendamiseks, samuti inimõigustele mõju hindamiseks ning toimingud rikutud inimõiguste eest kompensatsiooni tasumiseks.

Kuigi need standardid ei ole õiguslikult otsekohalduvad, tunnistatakse neid kui mõõdupuud, mille järgi inimõiguste järgimist hinnata, ning need võetakse üle ja sanktsioneeritakse riigisisese õigusega. Inimõiguste mittejärgimine võib põhjustada ebameeldivusi. Näiteks võib ettevõtte maine kahjustuda, tarbijad võivad ettevõtet boikoteerida, ametiühingud võivad korraldada nn korporatiivseid kampaaniaid, mis omakorda põhjustavad kaebusi ja kahjunõudeid pädevatele organitele, juhtliikmete ja vara vastu võivad toimuda meedia ja füüsilised rünnakud jms.

Kuidas avaldada mitmekesisuspoliitikat?

Seaduse järgi peavad väärtpaberiturul kauplevad ettevõtjad, kellel vähemalt kaks näitajat aruandeaasta bilansipäeval ületavad tingimusi – varad 20 miljonit eurot, müügitulu 40 miljonit eurot ja keskmine töötajate arv 250 –, kirjeldama alates 2017. majandusaastast tegevusaruande hea ühingujuhtimise aruandes kõrgemates juhtorganites elluviidavat mitmekesisuspoliitikat ning selle rakendamise tulemusi. Kui mitmekesisuspoliitikat rakendatud ei ole, tuleb selgitada selle põhjusi.

Ettevõtte mitmekesisuspoliitikas kirjeldatakse näiteks selliseid asjaolusid nagu vanus, sugu või hariduslik ja ametialane taust. Ettevõtjate haldus-, juht- ja järelevalveorganite liikmete pädevuse ja seisukohtade mitmekesisus võimaldab nende organite liikmetel konstruktiivselt kritiseerida juhtkonna otsuseid ning olla avatum uudsetele ideedele, vähendades rühmamõtlemise tekkimist.

„ Inimeste juhtimise, inimõiguste järgimise jt poliitikad võivad sisalduda ettevõtte rakendatavas ühingujuhtimise tavas või näiteks töökorralduse juhistes, millele tuleb tegevusaruandes viidata.

KAHTLUSTUS

Inglise keskpank tõmmati libori skandaali

Barclaysi pank väitis, et Inglise keskpank survestas neid finantskriisi ajal intressimäärasid ebaseaduslikult manipuleerima, selgub BBC poolt avaldatud kõne lindistusest.

Libor (London Interbank Offered Rate) on intressimäär, mille alusel pangad üksteisele raha laenavad. Seda kasutatakse ka finantstoodete, näiteks kinnisvaralaenude, hindamiseks.

Lindistusest on kuulda, et ennast Barclaysi juhtivtöötajana identifitseerinud Mark Dearlove käsib panga töötajal Peter Johnsonil intressimäära alandada. "Suurbritannia valitsus ja Inglise keskpank avaldasid meile survet, et me libori määra madalamale suruks," ütles Dearlove kõnes töötajale.

1,7
miljardi euro suuruse trahviga karistas Euroopa Komisjon kaheksat panka detsembris 2013. Aastal 2014 sai veel mitu panka sarnaste rikkumiste eest karistada.

"Seega ma peaksin need viima madalamale tasemest, mille juures me raha teeniks?" ütles Johnson telefonikõnes. Dearlove vastas talle jaatavalt.

"Fakt on see, et Inglise keskpank ja mitmed teised inimesed on sellesse segatud. Ma tunnen selle suhtes sama suurt vastumeelt nagu sina, aga nad lihtsalt ütlesid meile, et seda tuleb teha," ütles Dearlove.

Libor seati selle järgi, milline on pankade omavaheliste laenude keskmine intressimäär. Informatsioon libori määramiseks tuli pankadest. Regulaatorid on mitmeid kordi tõestanud, et Barclays ja teised pangad manipuleerisid liboriga oma kauplemispositsioonide huvides. Nüüd on skandaali kistud ka Inglise keskpank.

Inglise Keskpank teatas, et libor ja teised mõõdikud ei olnud sel ajal maailmas reguleeritud. Barclays ei ole veel kommentaare jaganud.

ÄRIPÄEV.EE

Ole kursis personalivaldkonnas toimuvaga

Tellimine: www.personaliuudised.ee/pp • 667 0099

Äripäev

ÕIGUSUUDISED

Aprillikuu autor:
Rahel Behrsin
advokaadibüroo TARK
advokaat

Äripäeva käsiraamat
www.kasiraamat.ee

“ Äriühingu pankrotiavalduse esitamise kohustuse rikkumine võib juhatuse liikmele kalliks maksma minna.

“ Riigikohus selgitas, kuidas hinnata võlgniku maksejõulisust.

“ Enammakstud tulumaksu tagastusnõue kui töötasunõudega sarnane sissetulek.

TARK
www.tark.legal

Õigusuudiseid koostab advokaadibüroo TARK
25 aastat kvaliteetset advokaaditeenust Eestis!
Projekti juhib **Aare Tark**, advokaadibüroo **TARK** vandeadvokaat, juhtivpartner

Võta raamatupidajale appi Raamatupidamise Praktik ja avasta uusi tuluvõimalusi ning kokkuhoiukohti!

Tellimine: www.raamatupidaja.ee/rppraktik • 667 0099

Canon OVERALL PRO SHOP weber SAINT-GOBAIN

Äripäeva käsiraamat

Praktiline professionaalne töövahend tippspetsialistile ja juhile

www.kasiraamat.ee

▲ **Ettevõtja Siim Kabrits soovitab toidutootjatel rõhutada, et Eesti ongi ökomaa – see on meie uus "Teeme ära!".** FOTO: ERAKOGU

TOIDUKAUP

Et ellu jääda, tuleb vaadata Eestist välja

SILJA OJA
silja@best-marketing.com

Mahe-väikeettevõtja Siim Kabrits räägib turundusveebile Best Marketing, kuidas viia konkurentsipunkt Eestist välja, et Eesti tootjad ei peaks ennast siseturul surnuks konkureerima.

Tema sõnul pole eestlastel kunagi nii palju turundusraha, et jõupositsioonilt toitu eksporti müüa, ainuke võimalus on kasutada Eesti puhta keskkonna argumenti.

Räägi palun kõigepealt pisut endast – kes sa oled, millega tegeled? Minu igapäevategevus on ettevõtlus ja just suunatult Eestist välja. Kaks aastat tagasi võitsime oma ideega Arengufondi Eesti arenguideede konkursi ja sellest ajast saati olen lisaks ettevõtlusele edendanud ühte Eesti võimalikku arenguideed Organic Estonia.

Sa oled see mees, kes müüs eelmisel aastal Saksamaale ja Poola 500 tonni Eesti maheõuna ning tänu kellele on Eesti mustikate suurim ekspordimaa Jaapan? Jah. Õuna kogus oli ligi 800 tonni. Jaapanisse ja Hiina olen mustikaid eksportinud. Aga minule lisaks oli veel kaks Eesti ettevõtet, kes sinna marju ekspordivad.

Mida tähendab öko? Mida *organic*? Kui suur trend see maailmas on ja miks? Öko on eelkõige keskkonnamärgis. *Organic* ehk mahe on siiani olnud seotud toiduga, aga lisaks toidule on juurde tulemas uued suunad nagu turism, loodusfarmaatsia, kosmeetika, puit ja tekstiil. *Organic* toiduturu kasv maailmas on aastas üle 10% ja turumaht on lähenemas 100 miljardi euro piirile.

Sinu ettevõte Chaga toodab looduslikke toidulisandeid. Kuna Eesti turg on väga väike, siis oleme kohe võtnud suuna Eestist välja. Välisturgudele minek on väga pikk protsess. Tuleb leida see oma *unique selling point*, et teistest eristuda.

Kui palju väiketootjatel Toiduliidust abi on? Seni on Toiduliit peamiselt tegutsenud Eesti sees, kuid viimasel ajal on ka rohkem ekspordiprojekte ette võetud. Eesti turg on nii väike, et selleks, et ellu jääda, tuleb vaadata välja.

Millised on Eesti väiketootja eelised välismaal? Välismaal on toidu jälgitavus järjest olulisem. Küsimus, kust see algtoodang tuleb, milline on selle ettevõtte sotsiaalne vastutus, mõtteviis, kui puhas on keskkond, kus see toodang tehakse. Väikeettevõtetel on selline nunnu kuvand, mis läheb tarbijale korda.

Meie siseturg on nii väike, et meil ei teki kunagi piisavalt turundusraha, et teha lõpptoodete eksporti jõupositsioonilt. Ainuke võimalus on minna ettevõtte- ja kaubamärgikeskselt lähenemiselt üle puhta keskkonna keskse lähenemisele. Kõik meie ettevõtted võiks rääkida meie puhtast keskkonnast, kus toode on toodetud.

Mida tahab Euroopa tarbija, mida Aasia oma? Aasias kasvab väga kiiresti interneti müük. Näiteks ühet kindlat sorti brändtud õuna müüakse Singapuris isegi 15 eurot tükk. Aasia inimesed pööravad toidu kvaliteedile väga rõhku ja see on ka põhjus, miks Austraalia ja Uus-Meremaa puhtast keskkonnast pärit toitude müük on Singapuris ja Hiinas edukas. Aasias on Eesti Euroopa Liitu kuulumine eelis.

Saksamaal on suur erinevus Põhja- ja Lõuna-Saksamaa tarbija käitumisel. Lõuna-Saksamaal on tunda Austria ja Šveitsi trende, kus perearstid laialdaselt soovitavad ravimtaimi. Mõlemas riigis on mahetooted väga kiiresti kasvav valdkond. Saksamaal on mahesildiga tooteid juba väga palju ka tava-supermarketis ja nende hinnavahe võrreldes mitte-mahetoodetega ei ole nii suur kui Eestis.

Millist kuvandit Eestist peaksime välismaal müüma? Keskkond, kus mingi toode tehakse või teenus osutatakse, on järjest olulisem. Eesti ei pritsi, erinevalt Soomest ja Rootsist, oma metsi kemikaalidega. Meil on üks maailma puhtaima õhuga riike! Eesti ongi ökomaa – seda peaks rõhutama – see on meie uus "Teeme ära!".

best marketing

ENERGIA

Gazprom: gaasitoru on nüüd kindel

Rootsi majandusleht Dagens Industri raporteerib Peterburist, et Gazpromi hinnangul on nüüd kõrvaldatud kõik tõkked, mis võiksid takistada Läänemere alla ka teise gaasitoru NordStream 2 rajamist.

Äsja andis Euroopa Komisjon projektile rohelise tule. "Poliitilisest aspektist NordStream 2 meile ei meeldi. Kuid komisjonil ei ole mingit juriidilist alust projekti vastustada," ütles komisjoni pressiesindaja energiaasjades Anna-Kaisa Itkonen.

Gazpromi rahvusvaheliste suhete asedirektor Dmitri Handoga kinnitas, et loataotlustega on veel omajagu tööd, kuid kõik püsib graafikus.

"Gazpromi ja ELi vahel pole mingit sõda. Meie viime projekti ellu, paralleelselt teevad teatud ELi ametnikud avaldusi. Võimalik, et seda näevad ette nende tööülesanded või on neil kodus valimised, kus on vaja punkte teenida, ma ei tea," ütles Handoga.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Rosneft võib USA naftafirma endale saada

Venemaa riigifirma Rosneft võib peagi enda omandusse saada USA energiafirma Citgo, kirjutas CNN. Tehing sõltub sellest, kas Venezuela suudab Venemaale laenud tagasi maksta. Venezuela naftafirma omab Citgot, mida kasutati laenu tagatisena. "Oleme väga mures, et Rosnefti kätte langev suur USA energiafirma võib meie energiajulgeolekut kahjustada. See võib mõjutada ka kütuse kättesaadavust ja tootmist. Samuti satub ohtu meie infrastruktuur," teatas USA senaatorite grupp.
Tõsi, väga suurt võimu Citgo venelastele Ühendriikides siiski ei anna. "Venelased ei saa USAd pangvangi võtta," ütles Wells Fargo energiaturu ekspert John LaForge. Ta lisas, et Citgost käib päevas läbi umbes 800 000 barrelit naftat. USAs tarbitakse iga päev peaaegu 20 miljonit barrelit naftat.

toimetaja Vilja Kiisler
15067 0254
vilja.kiisler@aripaev.ee

KOMMENTAAR

Suhkrulembus teeb murelikuks

Suhkrutarbimise vähendamiseks on oluline, et tootjatel jaguks motivatsiooni ja paindlikkust toodete koostise muutmiseks ning et tarbija harimine viiks tervislikumate ostuotsusteni.

Seda, et ülekaal laste hulgas on probleem, tõestavad nii ennetavas tervisekontrollis käinud laste näitajad kui ka eelmisel kevadel tehtud 1. klasside laste mõõtmistulemused. Seitmeaastastest tütarlastest 23,4 ja poisslastest 28,6 protsenti ning kaheksa-aastastest tütarlastest 22,8 ning poisslastest 29,8 protsenti on ülemäärase kehakaaluga.

Suhkruga liialdatakse

Täiskasvanud söövad päevas keskmiselt kaks ning lapsed ja teismelised 3–4 korda rohkem magusat kui soovituslik.

Ülekaalulisus põhjustab paljude krooniliste haiguste levikut ning kurnab tervishoiusüsteemi ja majandust – tervise-probleemidest ja enneaegsest suremusest tulenev tööviljakuse vähenemine.

Lihtsat ja ühest lahendust probleemile pole, ükski meede üksinda võetuna ei toimi. Vajalik on kõikehõlmav lähenemine: teadlikkuse suurendamine tasakaalustatud toitumisest, kuid veel olulisem on tervislikke valikuid soodustava keskkonna loomine. Üheks keskkonda kujundavaks meetmeks on ka maksustamine, sest sellega on võimalik suunata tarbijate ostukäitumist, aga ka suurendada tootjate huvi lisatud suhkruid toiduainete koostises vähendada.

Suhkru maksustamist on eri kujul rakendatud paljudes riikides, kuid mõnel pool on see tootjate survel lõpetatud. Euroopa Liidu tasandil on sarnased maksustamise plaanid mitmes liikmesriigis laual. Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) on oma fiskaalpoliitiliste meetmete ülevaates toonud esile, et aina enam on tõendeid selle kohta, et asjakohaselt kavandatud suhkruga magustatud jookide maks, eriti kui jaehinna tõus on 20 protsenti või enam, toob kaasa proportsionaalse tarbimise vähenemise.

Maks olgu lihtne

Kuigi rahvastiku toitumise uuringu järgi ei ole karastusjoogid kõige suurem lisatud suhkrute allikas Eesti elanike toidulaual, siis ilmselt mängib maksuobjekti valikul rolli ka see, et maksu administreerimine ei kujuneks liiga keerukaks.

Ühtlasi peab see kohtlema tootegrupis olevaid tooteid võrdselt, vastuollu ei tohi minna Euroopa Liidu reeglitest tuleneva riigiabi nõuetega.

ANNELI SAMMEL
Tervise Arengu instituut

Aina rohkem on tõendeid selle kohta, et suhkruga magustatud jookide maks toob kaasa tarbimise vähenemise.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Meelis Mandel | Aivar Hundimägi | Anvar Samost | Raivo Hein | Tarmo Tanilas

Riigiametnikel on suur võim

Mõne nädala eest läksime Vikerraadio eetris Hannes Rummiga vaidlema küsimuse üle, mida Eestis tihti ei küsita: kas riigiametnikel on liiga palju võimu? Hannes leidis, et olen asunud vandenõuteooriat looma. Vaatame siiski, kuidas asi on.

ANVAR SAMOST
ajakirjanik

Parem olla algusest peale võitja meeskonnas.

Eestis on poliitikute tegevus karmi tähelepanu all. Esmalt hoolitsevad selle eest teised poliitikud, nii samast erakonnast kui ka konkurendid. Ilmselgelt on Eesti korruptsioonitase madalapoolne seetõttu, et pikemat aega on koalitsioonides koos olema pidanud mitte ainult maailmavaateliselt, vaid ka kultuuriliselt ja väärtustaustalt erinevad seltskonnad, kes on ülimalt teraselt üksteise sõrmedele vaadanud. (Tallinna linnas läks teatavasti teisiti ja tulemus on kõigile näha.) Teiseks hoiab poliitikuid joonel ajakirjandus – kohati nõrgavõitu, aga põhimõtteliselt õigete instinktidega.

Ka ajakirjandus ise ei saa enamasti nautida tähelepanu- ja kriitikavaba toimetamist. Õige ka: kel on võim, see peab kandma vastutust selle kasutamise eest.

Riigiametnike puhul ma viimase põhimõtte kehtimises eriti kindel ei ole.

Enamik on ausad ja tublid

Enamik Eesti ametnikke on ausad ja tublid – nagu ka enamik Eesti poliitikuid muide. Erinevalt poliitikutest ei ole neil aga valijate mandaati, kuid päris suur hulk poliitikaid pärineb just ametnikelt, küll poliitikute heaks kiidetuna.

25 iseseisvusaasta jooksul on ametnikkond kasvanud just selliseks riigi järjepidevuse hoidjaks, nagu kunagi tahtsime. Peaministrid, ministrid ja riigikogu koosseisud vahetuvad, kantslerid, asekantslerid, ametite juhid ja teised rakendavad poliitikute kaudu väljenduvat rahva tahet ellu ning jälgivad, et kõik oleks seaduslik ja korrektne. Ametnike kvaliteet on võrreldes 1992. aastaga tohutult kasvanud, samas kui poliitikute asjus nii kindel olla ei saa.

Jah, härra minister

Ka viimase 15 aasta jooksul on ametis olnud mitmeid selge poliitilise agendaga ministreid, kelle puhul võib öelda, et nemad on andnud ametnikele tegevussuuniseid ja ideid elluviimiseks, mitte vastupidi. Andrus Ansip, Juhan Parts, Ken-Marti Vaher, Siim Kallas, Jaak Aaviksoo, Eiki Nestor. Aga palju pikemaks on seda nimekirja keeruline teha.

Tippu jõudis ametnike toel ning nende koostatud arengukavadest laenates poliitika tegemine Taavi Rõivase peenhäälestuse ajal. Pole ime, et Rõivas oli salamisi paljude tippametnike lemmik.

"Jah, härra ministrist" tuntud poliitiku kodustamise ja agendaga varustamise näiteid on meil küll.

Kas tõesti on kõik sotsiaalministeeriumis portfelli hoidnud inimesed kuni Gonsiori tänavale jõudmiseni hoolikalt varjanud sügavat muret alkoholireklaami, suhkru ja suitsetamise pärast ja alles selle maja kindlate seinte vahel saanud oma ideid avaldama ja teostama hakata? Loomulikult mitte, kuid kuna ametnikud on "õigeid" ideid veenvalt esitanud, siis on enamikust sotsiaalala ministritest saanud tervislike eluviiside lipukandjad.

Millise praeguse valitsuserakonna valimisprogrammis oli suhkrumaksu idee? Kuidas ka ei otsi, ühestki ei leia. Aga suhkrumaks tuleb. Ühe valitsuserakonna programmis oli lausa lause: "Oleme vastu automaksule." Aga ka automaks tuleb. Ja nii edasi.

Ja lõpuks küsimus, millest minu ja Hannese vaidlus algas: sisekaitseakadeemia Narva kolimine. Seda toetasid kõik kolm valitsuserakonda. IRLil ja SDE-l on see olnud programmis, SDE tegi aga lausa juhatuse tasandil eraldi otsuse, et "riigi kohaloleku suurendamiseks ja turvalisuse tõstmiseks Ida-Virumaal on otstarbekas kolida sisekaitseakadeemia Tallinna õppehoone Narva linna". Sisekaitseakadeemia kolimises leppisid IRL, SDE ja Keskerakond kokku valitsuskõnelustel ja see on koalitsioonilepingus kirjas.

Poliitikule ei meeldi kaotada

Akadeemiat Narva ei kolitud, sest siseministeeriumi ametnikele see ei sobinud. Ammu pole ametnikud poliitilise tahte vastu nii avalikku võitlust pidanud. Käiku läks lekitamine, ajakirjanike mõjutamine, uskumatute analüüside tootmine. "Selgus", et Narva on nii ohtlik koht, et seal ei saagi politseinikke ja piirivalvureid õpetada. Sotsist minister pööräti ümber mõne nädalaga.

Küsimus polnud ainult sisekaitseakadeemias loenguid lugevates siseministeeriumi ametnikes. Valitsus on välja käinud hoopis enamate asutuste Tallinnast väljaviimise kava. Nüüd, pärast sisekaitseakadeemia pretsedenti, on selle realiseerumise tõenäosus hüppeliselt vähenenud. Poliitikutele ei meeldi kaotada, isegi ametnikele mitte – parem siis olla juba algusest peale võitja meeskonnas.

Enamik valijaid sellesse võistkonda paraku ei kuulu.

KOMMENTAAR

Brexit sunnib pikalt ette mõtlema

Brexitil on kahtlemata negatiivne mõju Euroopa Liidu eelarvele, kuivõrd Suurbritannia on olnud üks olulistest netopanustajatest.

Kui vaadata pikemat ajalugu, siis kuningriigi netopanus on küündinud umbkaudu 4 miljardi naelani aastas, viimastel aastatel aga veel isegi kõrgemale. Rahalise panustamise kõrval peab arvestama eelarveridade kõrval aga ka kaudseid mõjusid ja sünergiat, mis koostööst tekib.

Kuhu investeerida?

Võiksime veelgi läbimõeldumalt kaaluda, kuhu ja kuidas investeerida Eesti majandusse miljardites toetavaid tõukefondi vahendeid. Kas me ei dubleeri liialt erasektori investeeringuid? Palju jõuab vahendeid ekspordipotentsiaali, sealhulgas Eesti majanduse laiapõhjaliseks digipöördeks ja tootlikkuse kasvuks?

TÕNU PALM
Nordea Eesti peaökonomist

Olulisem eelarveridadest on pigem Euroopa ühtsuse säilitamine.

Brexit on kahtlemata väljakutse eeskätt Suurbritannia, aga ka viimasega tihedalt seotud euroala majanduse jaoks. Konkurentsis globaalmajanduse majandushiiglastega Aasiast või teispool Atlandi on kõik Euroopa riigid eraldiseisvalt väikesed.

Arvestades geopoliitilisi riske, kasvavat globaalset konkurentsi, aga ka negatiivseid demograafilisi trende, on Euroopa riikidel ühistööst selgelt rohkem võita kui kaotada. Ainuüksi rändekriisile ei saa olla lokaalset lahendust.

Võtame kas või eestlase jaoks endastmõistetava euro ja sellega kaasnenud madalad intressid, mis turgutavad praegu ettevõtete ja eraisikute investeeringuid.

Brexiti mõju Eestile sõltub laiemast kontekstist kui pelgalt Euroopa Liidu eelarvesse edaspidi vähem laekuvad vahendid. Olulisem eelarve konkreetsetest ridadest on pigem Euroopa ühtsuse säilitamine ning see, kas populismil, aga ka demokraatia vaenlastel õnnestub visata kaikaid kodarasse sedavõrd, et halvata ühisturu projekt.

Euroopa riikidel tuleb ühiselt tegeleda turvalisuse, aga ka globaalse konkurentsivõime järeleaitamisega, mis jäi ootuspäraselt tagaplaanile kriisidega seotud tulekahjude lahendamisel.

Eestil on mõistlik planeerida pikaajalist majanduspoliitilist tegevust selliselt, et eksportdirst sõltuv majandus saaks suhteliselt efektiivselt funktsioneerida ka siis, kui näiteks ELi tõukefondi vahendid hakkavad hääbuma.

Iirimaa eeskuju

Eestil seisavad ees rasked ja kaalukad valikud, kuhu ja kuidas võiks riik koos erasektoriga nutikalt investeerida, et kasvaks ennekõike ettevõtete tootlikkus ehk võimekus maksta tulevikus euroala keskmisele lähedasemat palka.

Sissetulekute konvergents on konkurentsivõimelise hariduse juures peamine tegur, et hoida tööjõu vaba liikumise juures vajalikud töökäed ennekõike Eestis.

Miks mitte ammutada häid kogemusi tublidelt euroala riikidelt. Näiteks Iirimaa kogemus väljarände pööramiseks ja elatustaseme tõstmiseks üle euroala keskmise on eeskujuna varrukast võtta.

JUHTKIRI

Maksuamet andis väärt tööriista

Ettevõtete tasutud maksude avaldamine on hea algatus, nüüd saavad esitatud andmed läbida avaliku kontrolli.

Ettevõtete käivete ja töötajate arvu avaldamine igas kvartalis koos tasutud maksudega on hea algatus, sest muudab Eesti ärikeskkonna läbipaistvamaks ja aitab pettureid kiiremini vahele võtta.

Tõsiasi, et osa ettevõtjaid on maksuametile esitanud valeandmeid ja need on jõudnud avalikkuse ette, ei muuda algatust kasutuks. Maksuameti avaldatud andmed läbivad nüüd avaliku kontrolli.

Osa tööst teeb ära ajakirjandus, osa analüüsivõimelised ja numbrite taha vaadata oskavad ettevõtjad ise. Pettused tulevad nii või teisiti välja ja see ongi asja mõte. Suured anomaaliad jäävad silma eriti kergesti.

Nii võib maksuameti avaldatud andmeid käsitleda tööriistana, mis vajab oskuslikku käsitsemist. Ent igasugune info vajabki nii või teisiti tõlgendamist.

Ettevõtja vastutab

Jah, muidugi oleks lihtsam, kui avalikkuse ette jõuaksid andmed, mis on läbinud kontrolli, ning ühtegi eksitust sees ei oleks. Siin on aga põhjust vaadata hoopis valeandmeid esitanud ettevõtjate otsa. See on lühinägelik tegevus: valel on teatavasti lühikesed jalad, valetajatest ei peeta lugu.

Kokkuvõttes lasub vastutus andmete õigsuse eest ju ikkagi ettevõtjal.

Maksuamet hakkas ettevõtete igas kvartalis tasutud makse avaldama 2015. aasta sügisel. Alates esmaspäevast saame edaspidi neli korda aastas teada lisaks ka Eesti firmade käivete ja töötajate arvu hetkeseisu. Juba mõnda aega kogutud andmed on nüüd tööle rakendatud ning teenivad avalikkuse huve, muutmaks Eesti ärikeskkonda üha läbipaistvamaks. See on eesmärk, mida Äripäev igati toetab.

Pettur jäi silma

Üleeile avaldatud andmete järgi võis esmapilgul öelda, et 1,2 miljardi eurose käibega renditööjõufirma Personal2go OÜ lajatas oma tulemusega teistele mäekõrguselt. Tegelikult esitas Valga ettevõtja, juba varem maksupettustega maksuameti ja prokuratuuri huviorbiiti sattunud Raivo Paala valeandmeid ja nõnda suur on tegelikult hoopis firma maksuvõlg.

Suurimat käivet – ligi 343 miljonit eurot – teenis aasta esimeses veerandis hoopis Ericsson Eesti AS. Paala fabritseeritud röögatult suur käive paistis silma, lisaks annab tema varasem käitumismuster alust kahtlusteks.

Maksuametil ei ole põhjust eeldada, et firmad esitavad valeandmeid, nii koosnebki avaldatav tabel numbritest, mida ettevõtted deklaratsioonidesse ise kirjutavad. Ettevõtjate esitatud andmete alusel teeb amet riskianalüüse, et selgitada välja petturid. See on suuresti arusaadav.

Pettuseisu kahaneb

Niisiis aitab andmete avaldamine – isegi kui seal sees on pettusi – kaasa sellele, et ettevõtete eluolu on pidevalt luubi all. Nii on loodetavasti pettusele kaldujatel vähem isu esitada valeandmeid, sest on tõenäoline, et pettus tuleb kiiresti välja. Kahtlemata tähendab see negatiivset tähelepanu, mida on mõistlik vältida.

Jooksva info põhjal ei tasuks aga siiski langetada ennaktempos otsuseid, sest numbrid võivad kajastada lühiajalist olukorda, mis järgmiseks kvartaliks juba sootuks äraspidine. Näiteks hooajalise loomuga valdkondades, nagu põllumajandus või turism, tegutsevate ettevõtete tulemused kõiguvad aasta lõikes märkimisväärselt. Tibusid loetakse päriselt kokku ikka aasta lõpus, kuid turgu tundes oskavad ettevõtjad oma sektoris toimuva osas ka jooksvaid endile kasulikke järeldusi teha.

VASTUKAJA

Nordica plaan kõlab usutavalt

Kõige olulisem, et Nordica on oma pooleteise aasta eksisteerimise jooksul ellu jäänud.

Olen välja pakkunud, et siinsest väikesest turust lähtuv ning traditsioonilist (mitte odavlennufirma või hübriidodavlennufirma, analoogselt nt Ryanairiga) ärimudelit kasutav lennufirma aastakahjum on 10–15 miljonit eurot.

Nii ongi läinud, Nordica raporteeris esimese pooleteise aasta kohta 15 miljonit eurot kahjumit. Samas püüavad nad Eesti väikese turu ja olematu majanduskasvu fenomenist välja rabeleda teenuste ekspordi tekitamisega, tehes oma lennukite ja meeskondadega allhankeid esialgu LOTile ja SASile.

TOOMAS PETERSON
Estonian Airi endine juht

On oluline, et omakapital enne otsa ei saa, kui kasum hakkab vastu tulema.

Võidujooks ajaga

Siit ka lootus järjest vähendada aastakahjumit ning jõuda 2019 kasumisse. Tuletades meelde, et Nordica kapitaliseeriti 40 miljoni euroga, on oluline, et omakapital enne otsa ei saa, kui kasum vastu tuleb. Vastavalt Euroopa Komisjoni riigiabi reeglistikule võib lennufirmat kapitaliseerida üks kord 10 aasta jooksul. Aga veetlev on, et Nordica juhtkonnal on plaan, kuidas 2019. aastal kasumisse jõuda. Pisut teeb murelikuks see, kas Nordica kui riigifirma tütrest Regional Jetist poole LOTile müümine on juriidiliselt korrektne. Sisuliselt on tegemist õige otsusega, et leiti ainuõige lahendus strateegilise partneri näol, kuid kas see on kooskõlas meie seadustega?

Näib, et Nordica nimi seni veel jätkusuutliku lennufirma nimena on hakanud elama iseseisvat elu.

ÄRIPÄEV EETRIS

Rahulolust jääb väheseks

Tööga rahulolust on firmale kasulikum töötaja kaasatus, kuid sellega on Eestis nadid lood. Mis see kaasatus on ning kuidas seda suurendada, mis on töödisain, sellest räägib Klaas-Jan Reincke.

▶ Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

1,2

miljardit eurot paigutati Baltimaades ärikinnisvarasse eelmisel aastal. Investeeringute maht oli suurim Leedus – 430 miljonit eurot, järgnes Eesti 420 miljoni euroga.

TÕLGE, LK.5

Horizon Tselluloosi ja Paberi AS on üks juhtivatest pakkepaberi kaubamärkidest maailmas. Paberivabrik Eestis, mille ‚haare ulatub üle 60 riigi üle maailma. Meie tooted põhinevad 100% okaspuidu pikakiulisel tselluloosil – toormaterjal, mis on tõstnud Põhjamaade pakkepaberi kvaliteedi maailmatasemeni
Rohkem informatsiooni on võimalik leida aadressilt www.horizon.ee. Otsime meeskonda müügijuhti, kellel on vähemalt 3 aastat töökogemust rahvusvahelisel turul, soovitavalt B2B. Tema ülesandeks on arendada ja juhtida müüki rahvusvahelistel turgudel nagu Euroopas, Aasias, Lähis-Idas, Aafrikas ja Ameerikas. Uute turgude ja klientide leidmine, kogu müügiprotsessi haldamine, turu olukorra ja suundumuste hindamine. Ootusteks kandidaadile on müügitöö kogemus, läbirääkimise ja müügitöö oskused ning müügitöö juhtimisoskus, probleemide analüüsi ja lahendamisoskus, uute tellijate leidmine, hea eesti ja inglise keele oskus, vene keele oskus tuleb kasuks. Ettevõte pakub võimalust töökogemuseks klientidega rahvusvahelisel turul ning tööreisideks, head töökeskkonda ning meeskonda. Võimalust konkureerimise kogemuse saamiseks 60 riigis. Töökoht asub Kehras (Harjumaal), 30 minuti kaugusel Tallinna kesklinnast. Võimalus kasutada ettevõtte transporti.

TEHNOLOOGIA

Igavalt kindel Toomase lemmik-kasvuaktsia

Hiljuti kirjutas üks lugeja, et mina ja mu Äripäeva kolleegid võiksime rohkem rääkida uue aja ettevõtetest. Hea idee! Võtangi täna luubi alla Facebooki ja jätkan ka lähinädalatel n-ö uue aja ettevõtete vaatlust.

▲ **See, et Facebooki juhib ettevõtte kaasasutaja Mark Zuckerberg, kes on korduvalt oma väärtust tõestanud, annab aktsiale kindlust juurde.** FOTO: REUTERS / SCANPIX

INVESTOR TOOMAS
investor.toomas@aripaev.ee

Äripäev

Aprilli alguses kirjutas mulle Veiko, kellele jäi silma, et enamasti vaatlen ma ettevõtteid, mille analüüsi tulemuseks on sageli järeldus, et ettevõte pole sobilik investeering.

"Enamasti on tegemist vananenud või klassikaliste ärimudelitega ettevõtetega, kuid ehk oleks võimalik ette võtta mõned uue aja ettevõtete analüüsid," kirjutas Veiko, kes on arvamusel, et Facebook astub jõudsalt Google'i ja teiste suurfirmade kandadele ning on äärmiselt tõenäoline, et sarnane kasv jätkub vähemalt järgneva kümnendi. Veiko pakub, et FB laienemisteateid teistesse valdkondadesse on tulekul veelgi.

Olen Veikoga nõus, kuid las ma seletan veidi lähemalt seda otsust. Esimene põhjus on kõige ilmsem – Facebooki suurus. Eelmise aasta lõpus oli Facebookil 1,86 miljardit igakuist ja 1,23 miljardit igapäevast kasutajat, mis on pehmelt öeldes jahmatavad numbrid. Tõenäoliselt nüüd kasutab Facebooki juba 2 miljardit inimest kuus. Ja ärme unusta siia lisada üle 600 miljoni igakuise ja 400 miljoni igapäevase kasutajaga Instagrami ning 1,2 miljardi igakuise kasutajaga WhatsAppi. Tõsi, nende kasutajad teatud mahus kindlasti kattuvad, kuid sellele vaatamata on tegu hämmastavate numbritega.

Omades sellist kasutajate hulka ja teades neid päris hästi, on Facebook üliatraktiivne reklaamiplatvorm miljonitele firmadele. Esmaspäeval teatas firma, et Facebookis reklaamib end iga kuu üle 5 miljoni ettevõtte, neist 75% asub väljaspool koduturgu USAd. Firma sõnul on nende kiiremini kasvavad turud India, Tai, Brasiilia, Mehhiko ja Argentina. Lisaks uuendab Facebook oma reklaamivahendeid, et lihtsustada väikeettevõtete tulekut oma platvormile.

Mobiilistumise miinus on tasa tehtud

Facebook jäi omal ajal hiljaks mobiilse revolutsiooniga, olles liiga hõivatud tavaarvutite kasutajatega. 2012. aastal moodustas mobiilseadmetele suunatud reklaam firma käibest vaid 11% ning tol aastal alustati agressiivselt mobiilidesse laienemist. Praegu siseneb üle 90% kasutajatest Facebooki võrgustikku läbi mobiilseadme ja mobiilseadmete reklaamitulu moodustab 84% firma reklaamikäibest. Põhimõtteliselt on vähem kui viie aastaga tavaarvutite ja mobiilseadmete reklaamitulu numbrid vahetunud.

Mulle meeldib, et firmat juhib endiselt kaasasutaja Mark Zuckerberg, sest tegu on visionääriga. Instagrami, WhatsAppi ja virtuaalreaalsuse seadmete looja Oculuse ost on ettenägelik ja kasumlik ning raske on leida kedagi, kes huvituks Facebooki suunast ja heaolust enam kui Zuckerberg. Ligi 13 aastaga on ta ilmekalt ja korduvalt tõestanud oma väärtust.

Kõige rohkem avaldab mulle muljet, kuidas Facebook pole kartnud muutuda ning on pidevalt toonud uusi lahendusi ning lisafunktsioone, mis on seniseid kasutajaid hoidnud ja uusi kasutajaid juurde toonud. Trendidega suudetakse kaasas käia ning konkurentidelt nagu Snapchat funktsioonide kopeerimine on ainult kasuks tulnud.

Facebookil firmana on endiselt tohutult kasvuruumi. Facebook Messenger ja WhatsApp on kaks maailma kõige populaarsemat sõnumineerimisrakendust ning kummagi pealt ei teenita praegu raha. Instagramiga alustati 2014. aastal ning praeguseks on see väga populaarne reklaamiplatvorm. Kui Messengeri ja WhatsAppi monetiseerimine lõpuks lahti läheb, siis tuleb sealt korralik lisa nii käibe- kui kasumireale.

Viimasel viiel aastal on Facebook hea panus mitmele megatrendile, nende hulgas esmalt sotsiaalmeedia ja seejärel mobiilseadmed. Tuleviku suurtrend on kindlasti virtuaalreaalsus ja selles on Facebookil tänu Oculusele väga hea positsioon. Veel üks suur tulevikutrend on video.

Kuigi YouTube on ka juba tosin aastat vana, muutub video osakaal aina tähtsamaks. Facebook on toonud turule video otseülekanded ja selles vallas tuleb neil veel vaeva näha, et toodetav videosisu ka kasutajaid köidaks. Zuckerbergi sõnul on video sama suur megatrend nagu mobiilid ning Facebook pingutab, et muuta video tegemine ja jagamine võimalikult lihtsaks.

Aktsia hinnal on kasvuruumi

Lõpetuseks ka aktsiast. Tõsi, Facebooki väärtpaber kaupleb praegu kõigi aegade tipu juures ja firma turuväärtus on üle 400 miljardi dollari. Kuid ma ei näe, et tegu on kalli aktsiaga. Firma ettevaatav P/E suhe on kõigest 21,1. Ma ütlen "kõigest", sest esiteks on tegu tehnoloogiaettevõttega, teiseks on Facebook kasvuaktsia ning kolmandaks on Facebookil veel hulganisti kasvupotentsiaali.

S&P 500 indeksi P/E on selleks aastaks umbes 18 peal. See tähendab, et pärast 2016. aasta ligi 60% käibe kasvu ja tegevuskasumi kahekordistamist on Facebooki P/E üsna lähedal indeksi keskmisele. See tundub üllatavalt atraktiivne pakkumine.

Yahoo Finance'i andmeil soovitab Facebooki katvast 46 analüütikust koguni

Kõige rohkem avaldab mulle muljet, kuidas Facebook pole kartnud muutuda ning on pidevalt toonud uusi lahendusi ning lisafunktsioone.

HIND

Facebooki aktsia on viie aastaga üle 300 protsendi väärtust kasvatanud

USA dollarites

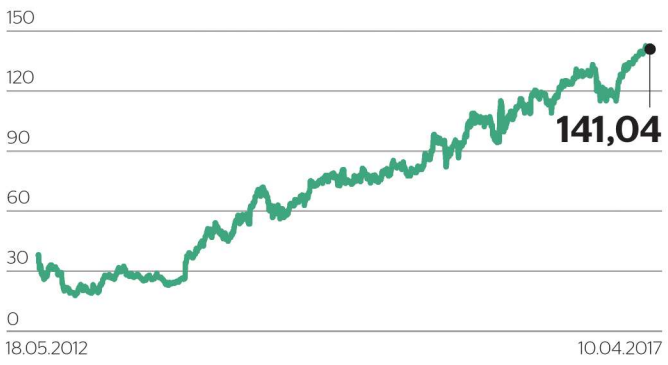

ALLIKAS: BLOOMBERG

42 aktsiat osta, kolm hoida ning vaid üks müüa. Aktsia keskmine hinnasiht on praegu 160,47 dollarit, mis viitab 13,5% tõusupotentsiaalile, kuid usun, et seda hinnasihti nihutatakse järjest kõrgemale.

Vaadates tagasi kirjapandule, üllatab mind ennastki mu optimism, sest lugu kirjutama hakates ei olnud ma niimoodi meelestatud. Mida enam ma Facebooki kohta lugesin ja uurisin, seda enam hakkas mulle see aktsia meeldima. Raske on firma kohta leida midagi negatiivset – ohu poole pealt näen peaasjalikult seda, et uute kasutajate arvu kasv pidurdub ning investorid muutuvad pessimistlikuks.

Kes minu tegemisi aastate jooksul jälginud, see teab, et ma pole kasvuaktsiatesse just agaralt investeerinud, kuid Facebook tundub mulle just ideaalne, mistõttu võtan Facebooki vaatluse alla ja olen valmis seda soetama. Tegu on igava ja kindla kasvuaktsiaga.

AKTSIAD

Ekspert: vahetage Euroopa aktsiad USA omade vastu

Üldsuse seisukohta peaks eirama ja tuleks hoopis Euroopa aktsiaid müüa ning USA aktsiaid osta, vahendas Bloomberg investeerimisfirma Oppenheimer & Co soovitust.

Tehniline analüüs näitab, et Euroopa aktsiatest, mis on USA aktsiaturgudest viimasel ajal rohkem tõusnud, peaks nüüd kasumit võtma, kirjutas Oppenheimeri analüütik Ari Wald 8. aprillil välja saadetud teates. Euro Stoxx 50 indeks testis eelmisel nädalal 3500 punkti vastupanutaset. Walt soovitas eelmise aasta augustis Euroopa aktsiaid osta, sest ta arvas, et turud tõusevadki selle tasemeni.

5,4
protsenti kallines märtsis Euro Stoxx 50 indeks. Tegemist on parima märtsiga alates 2010. aastast.

Wald ütles, et taktikaliselt peaks investorid praegu liikuma USA aktsiatesse. Samas ta tunnistab, et ainuke Euroopa aktsiate müümise märkimisväärne põhjus on lühiajaline üleostmine (*overbought*).

Waldi soovitus läheb vastuollu paljude analüütikute ja pankade arvamusega, kes leiavad, et Euroopa aktsiatel läheb paremini, sest ettevõtete kasumid ning regiooni majandusseis paranevad.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,80	1,80	1,80	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
BIGBANK	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	-	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
BIGBANK		-
BIGBANK	-	-
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	12 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1 000	1 500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

REKLAAM

LHV Varahaldus

10.04

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,61	1,57	4,93	4,06	4,43	474 287 124
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,85	1,13	3,11	3,45	3,87	70 620 084
Pensionifond S, EUR	1,29	1,29	1,29	1,80	0,26	0,34	2,30	2,67	60 817 176
Pensionifond XL, EUR	1,41	1,41	1,41	3,00	1,89	6,45	4,58	5,18	119 226 173
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,29	0,09	0,18	2,23	2,88	20 591 357
Täiendav Pensionifond, EUR	1,62	1,64	1,64	3,22	2,12	7,93	6,00	6,20	9 161 514
LHV Pensionifond 25, EUR	1,10	1,10	1,10	3,91	1,17	2,89	3,01	3,82	12 633 309
LHV Pensionifond 50, EUR	1,31	1,31	1,31	5,48	1,09	3,63	3,69	4,60	226 357 312
LHV Pensionifond Intress, EUR	0,94	0,94	0,94	1,59	0,31	0,33	1,50	2,34	4 262 594
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,74	1,76	1,76	8,66	0,88	5,36	5,04	6,54	4 694 617
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,80	0,80	2,00	0,08	-0,24	0,93	1,97	536 740
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,26	11,38	11,38		0,32	2,45	-7,94	6,81	11 836 278,59
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,10	10,00	10,10		6,64	18,78	6,57	4,95	3 895 120,70
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,45	6,39	6,45		6,64	18,78	6,57	4,95	-

Nordea Pensions Estonia

10.04

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,13	1,13	1,13	6,32	2,3	8,76	4,42	5,03	212 002 965,63
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,98	0,98	0,98	9,63	3,38	13,81	6,36	6,55	28 514 057,53
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,03	1,26	4,48	2,67	3,39	23 398 431,95
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,89	0,89	2,25	-0,05	-0,12	1,98	2,26	13 370 620,20
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,55	1,59	1,57	12,56	4,54	19,3	8,45	8,68	10 781 720,82
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,81	0,81	3,58	1,03	3,93	3,45	3,65	2 307 737,35

Trigon Asset Management

10.04

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,17	19,85	19,46	6,81	1,99	13,64	13,24	9,69	1 443 785,46
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	30,66	31,75	31,13	11,85	11,56	24,79	7,31	11,78	96 990 596,61
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	24,61	25,49	24,99	21,38	0,51	71,39	18,16	2,57	15 820 290,45

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

toimetaja Liina Laks
tel 667 0097
toimetajad@aripaev.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Kohtusin ühisrahastusguruga

Mulle sõitis Amsterdamist külla Euroopa Komisjoni nõustav Ronald Kleverlaan.

Lisaks sellele, et Kleverlaan oli eile minu korraldatud ja rahakaasajatele suunatud seminaril peaesineja, õnnestus mul temaga veidi ka eraviisiliselt juttu puhuda. Uurisin eksperdilt, mida ta arvab Eesti olukorrast, ja üritasin kiigata ka tema investeerimisportfelli.

Eesti Suurbritannia järel teine

Eks alati on kiidusõnu hea kuulda ning seetõttu rõõmustas mind Kleverlaani suhtumine Eesti ühisrahastuses toimuvasse. Nimelt tõi ekspert esile, et Eesti on investorite silmis atraktiivsuselt teine sihtriik, kohe Suurbritannia järel.

See aga ei tähenda, et Eesti võiks loorberitele puhkama jääda. Järgmiseks suureks ülesandeks peab Kleverlaan ühisrahastust reguleeriva õigusliku raamistiku väljatöötamist ning läbipaistvuse suurenemist kogu Euroopas. "Selleks tuleb väga palju eri valdkondade inimestega nõu pidada, korraldada töötubasid ja tutvustada enda tegevust," ütles ekspert. Ta tõi näiteks Suurbritannia, kus süsteemi on läbipaistvust süstitud laenuraamatute avalikuks muutmise kaudu, mis võimaldab investoritel näha ka kõiki varasemaid halvaks läinud varapaigutusi.

Eksperdi sõnul vajaks ühtlustamist ka Euroopa ühisrahastust reguleeriv süsteem tervikuna, kuid see eeldab mitmelt suurriigilt nagu Prantsusmaa ja Saksamaa juba olemasoleva seaduse muutmist. Seetõttu ei näe Kleverlaan lähima viie aasta perspektiivis ühise õigusraamistiku tekkimiseks võimalust.

Kasvav valdkond

Kleverlaani kinnitusel investeerib ta ühisrahastusse ka ise ning võimalused selleks on aja jooksul avardunud. "Kui alguses sai panustada vaid heategevuslikesse projektidesse, siis nüüd laenatakse ka ärilistel eesmärkidel ettevõttelt ettevõttele," rääkis ta. Samuti on kasvanud maht – kui varem kaasati raha kümnetes tuhandetes eurodes, siis nüüd ulatuvad summad miljonitesse.

> **Olen seda meelt, et rahaline tootlus peab olema esikohal ja sotsiaalsetel aspektidel ei tohi lasta end pimestada.**
>
> **investor Toomas**

Kuigi võimalusi on juurde tekkinud ning iga investori profiilile leidub midagi sobivat, hindab Kleverlaan ühisrahastuses siiski eelkõige sotsiaalset aspekti. "P2P-laenude puhul peab väga ettevaatlik olema ja oma portfelli hästi hajutama, sotsiaalsete projektide puhul aga tean täpselt, mida toetan," viitas ta sellele, et tema investeeringud lähtuvad ka patriotismist.

Boonusena eluaegne liikmekaart

Siiski tõdes Kleverlaan, et ka sotsiaalsete investeeringute puhul on tootlus oluline, lihtsalt mitte peamine motivaator. "Näiteks Suurbritannias investeeriti ühte väikesesse õlletööstusesse, saadi oma investeeringult intressi ning lisaks ka eluaegne liikmekaart, mis annab investorile soodustusi," viitas ta sellele, et sotsiaalne ja rahaline tootlus võivad käsikäes käia.

Jäin ka ise Kleverlaani juttu kuulates mõtlema, et väike lisaboonus peale rahalise tootluse võib panna silma särama, samas pean end nii konservatiivseks investoriks, et teen oma otsused siiski peamiselt numbrite põhjal. Olen seda meelt, et rahaline tootlus peab olema esikohal ning sotsiaalsetel aspektidel ei tohi lasta end pimestada.

KES ON KES

Ronald Kleverlaan

Konsultatsioonifirma Crowdfunding Hub vanempartner.
Nõustab ühisrahastusplatvorme üle Euroopa.
Klientide hulka kuuluvad nii era- kui ka avaliku sektori ettevõtted. Samuti Euroopa Komisjon ja mitmed pangad.
Võtmeesinejaks kümnetel konverentsidel aastas.
Hollandis välja andnud ka ühisrahastuse teemalise raamatu.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

+0,11%

väärtus 275 456,10 eurot
53% aktsiad / **40%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Ryanair	**1,24**
Baltic Horizon Fund	0,62
Apranga	0,37
Tallink	0,11
Olympic EG	0
Microsoft	0
Berkshire Hathaway B-aktsia	-0,11
Apple	-0,12
Leroy Seafood	-0,23
Statoil	**-0,47**

Viimased tehingud

Müüs: 9. jaanuaril 250 iShares Stoxx Europe 600 aktsiat hinnaga 36,36 eurot aktsia. Tehingusumma oli 9090 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

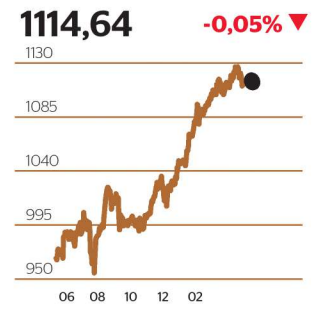

perioodi kõrgeim	1127,74
perioodi madalaim	955,95

TOORAINE

Geopoliitilised pinged kruvivad kulla hinda

Kulla ja võlakirjade hind tõusis eile, sest investorid on mures maailma geopoliitilise seisu pärast, kirjutas MarketWatch.
Kuld kallines eile 1,1 protsenti, 1264 dollarini untsist. Väärismetalli 200 päeva libisev keskmine hind on 1260,65 dollarit. Selle taseme ületamine on tehnilist analüüsi silmas pidades positiivne – see viitab hinnatõusu jätkumisele.
Tõenäosus, et euroskeptiline Marine Le Pen võidab Prantsusmaa presidendivalimised, on kasvanud. Lisaks on kasvama hakanud ka äärmusvasakpoolse kandidaadi Jean-Luc Melenchoni toetus. Mõlema puhul kardetakse, et nad võivad Euroopa Liitu ja euroala destabiliseerida.
Aasia kasvavate pingete keskmes on Põhja-Korea raketikatsetused ning Süüria olukord, mis pärast USA eelmise nädala raketirünnakuid pingestus.
USA 10aastaste võlakirjade tootlus on langes eile aga 4 baaspunkti võrra (-1,55 protsenti), 2,33 protsendini.

PANE TÄHELE

Video pani aktsia kukkuma. Video ülebroneeritud lennult reisija väljatõstmisest kukutas United Airlinesi aktsiat ligi 6%.

USA või Euroopa? Oppenheimer soovitab osta USA aktsiaid.

Kindlustamine hoogustub. Euro Stoxx 50 languse vastu kindlustamine jõudis tippu.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 11.04

USD

Nafta IPE, bbl	54,92
Nafta NYMEX, bbl	51,81
Mootoribensiin, t	571,00
Diislikütus, t	491,75
Kerge kütteõli, t	482,75
Masuut (1% väävel), t	320,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,331

Põllumajandus 11.04

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	138,20
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	482,70
Kakao NYBOT, USD/t	1998,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	147,60
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	401,75

Värvilised metallid 10.04

USD/t

Alumiinium LME	1968,5
Vask LME	5900,5
Plii LME	2342
Nikkel LME	10330
Tina LME	20350
Tsink LME	2802,5

Väärismetallid 11.04

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1264,22
Plaatina NYMEX	963,45
Pallaadium NYMEX	805,12
Hõbe COMEX	18,37

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,410	Singapuri dollar	SGD	1,494
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,856
Hiina jüaan	CNY	7,358	Šveitsi frank	CHF	1,070
Hongkongi dollar	HKD	8,287	Taani kroon	DKK	7,435
India ruupia	INR	68,815	Tai baat	THB	36,904
Jaapani jeen	JPY	118,230	Tšehhi kroon	CZK	26,736
Kanada dollar	CAD	1,432	Türgi liir	TRY	3,955
Korea won	KRW	1206,440	Ungari forint	HUF	309,760
Norra kroon	NOK	9,169	USA dollar	USD	1,067
Poola zlott	PLN	4,227			
Rumeenia leu	RON	4,524			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▼
9,5896

EUR/RUB ▼
60,5896

BÖRS

Tallinn 11.04

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,350	-3,57	2 205	15,8	4,9%	0,78	0,7%
Baltika	0,320	0,00	17 032	68,3	4,1%	2,81	0,0%
Ekspress Grupp	1,340	0,75	2 120	9,1	9,1%	0,83	3,0%
Harju Elekter	3,980	5,01	106 116	21,2	5,7%	1,20	3,8%
LHV Group	9,490	-0,42	26 739	12,6	20,8%	2,62	0,0%
Merko Ehitus	9,150	0,00	32 423	26,6	5,0%	1,33	7,0%
Nordecon	1,310	0,00	9 145	13,9	8,9%	1,24	2,3%
Olympic EG	1,790	1,13	144 482	9,4	26,6%	2,50	8,4%
PRFoods	0,388	0,00	892	34,3	1,9%	0,66	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,880	0,00	-	-	-2,7%	1,23	0,0%
Silvano FG	2,830	-0,35	23 206	10,9	24,2%	2,65	3,5%
Skano Group	0,558	-0,18	558	119,2	-23,0%	0,55	0,0%
Tallink Grupp	0,943	0,64	10 460	14,4	5,4%	0,78	8,5%
Tallinna Vesi	14,000	0,72	27 016	15,3	19,4%	2,96	6,4%
Tln Kaubamaja	-	-	229 183	13,9	15,4%	2,15	4,6%
Trigon PD	0,630	0,00	-	134,6	-2,1%	1,18	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,280	1,11	17 662	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 11.04

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,32	0,76	13,8	0,4	-
Latvijas Gaze	8,39	-0,12	7,9	0,6	-
Olainfarm	9,50	-0,42	13,4	1,4	-

Helsingi 11.04

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Citycon	2,21	0,45	12,3	0,9	9,1
Elisa Comm.	-	-	20,6	5,5	4,8
Finnair	4,68	1,52	-	0,7	
HKScan	3,53	-1,40	-	0,5	4,0
Neste Oil	36,54	-2,56	-	2,5	2,7
Nokia	4,87	-0,29	-	1,4	-
Olvi	28,15	0,72	17,9	2,9	2,5
PKC Group	23,55	-0,08	36,18	3,6	-
Stockmann	7,65	-2,61	-	0,5	-
Stora Enso	11,21	1,17	-	1,5	-
YIT	6,34	0,64	-	1,4	3,5

Vilnius 11.04

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,71	0,00	-	2,8	4,4
Invalda	4,260	0,24	-	1,0	-
Linas Agro	0,651	0,00	15,9	0,6	-
Panevezio Statybos	0,960	0,52	-	1,5	-
Siauliu Bankas	0,526	0,38	2,0	1,1	-
Snaige	0,273	0,00	-	0,5	-

Nordecon ▲
+1,53%

Baltika ▼
-0,93%

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

REKLAAM

Kõigi Eesti ettevõtete
taust ja seosed
Äripäeva Infopangast!

Äripäeva Infopank | telefon: (+372) 667 0008 | e-post info@infopank.ee
www.infopank.ee

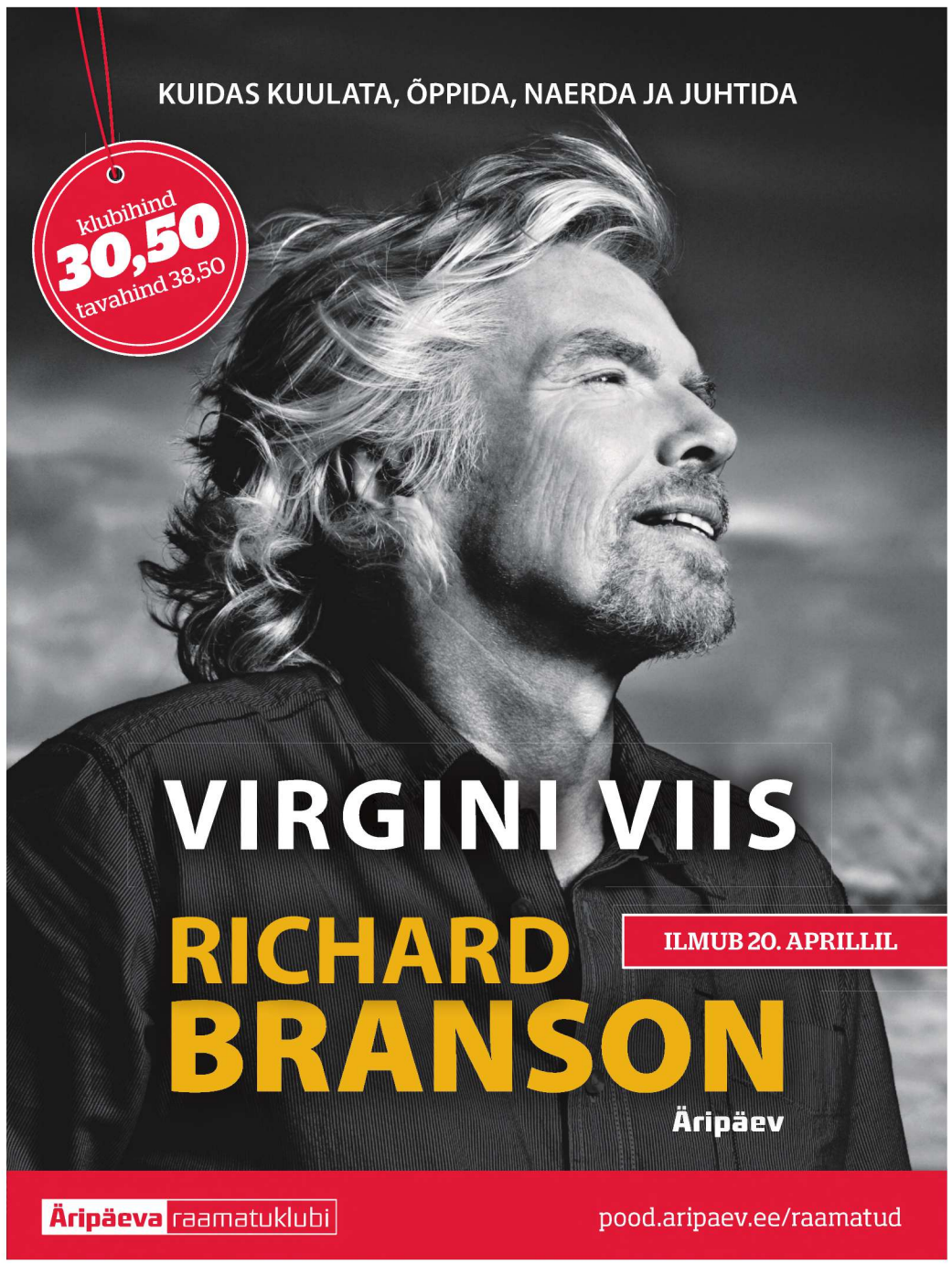

PRIVILEEG
AINULT ÄRIPÄEVA LUGEJALE
PRIVILEEG ON EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND JUST SINULE, ÄRIPÄEVA LUGEJALE. VAATA PAKKUMISI WWW.PRIVILEEG.EE

Avasta Privileegi kevadpakkumised!

Teid ootab eksklusiivne valik unikaalseid tooteid ja teenuseid!

Alates 44.90 € 4 kg kast

Kohvigurmaanile - Pauligi kohviubade eripakkumine!
4 kg kohvi vaid 3 kg hinnaga! Üks kg tõeliselt aromaatset ning maitsvat kohvi tasuta! Lisaks tasuta SmartPost!

Vaid 683.99 €

Parim lennumasin DJI Phantom 3 Advanced.
Võimas droon, mille lennutamine on imelihtne ja millega saad teha eepilisi aerovideoid ning kvaliteetseid fotosid.

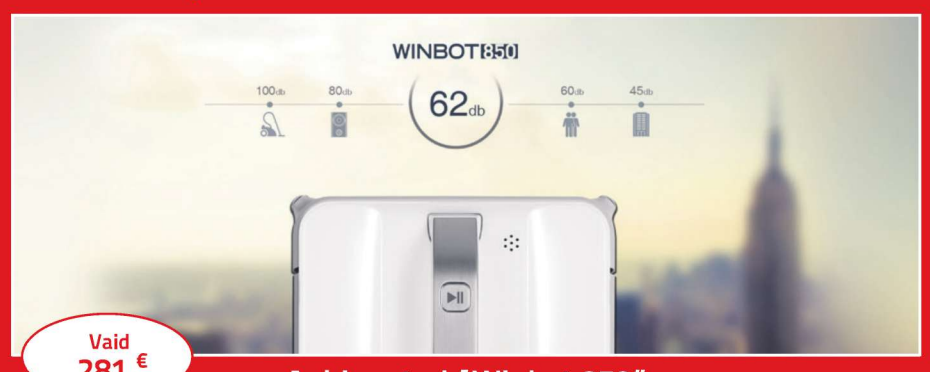

Vaid 281 €

Auhinnatud "Winbot 850" aknapesurobot.
Jäta hüvasti vanamoodsa aknapesuga, las robot teeb kogu töö.

Vaid 52.57 €

Komplekt erinevatest kvaliteetsetest punastest veinidest!
Vaid Privileegi kliendile! Veinid ei ole saadaval jaemüügis.
Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga. Alkohol võib kahjustada teie tervist.

Vaadake kõiki pakkumisi: www.privileeg.ee

Äripäev Kolmapäev, 12. aprill 2017
nr 71 (5669) 3 eurot

ISSN 1406-2585

SUPERSERVICE.EU

KONTORITE TEENINDAMIST AASTAST 1998

ASTROPLAST, Kuliksystem.it, Evoluent kaubamärkide esindaja Eestis.

Müügisaal: Väike-Paala 1, Tallinn
Avatud: E–R 9.00 kuni 16.00
Tel: +372 651 6015
e-post: salong@superservice.eu
www.superservice.eu

Küünarnukitugi + vertikaalne arvutihiir hinnaga 120 € (sisaldab km)

(tavahind: 96.00+58.80=154.80 € +km)

Kampaania kestab kuni 31.05.2017

Ergonoomilsed kontoritoolid -15%

356 €
-15%

617 €
-15%

144 €
-15%